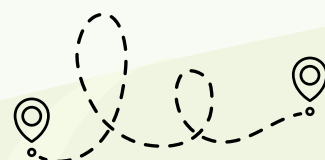

FIETSREIZEN

France World War Heritage

Pas-de-Calais - Somme - Aisne - Meuse

LENS - OLHAIN

Pas-de-Calais

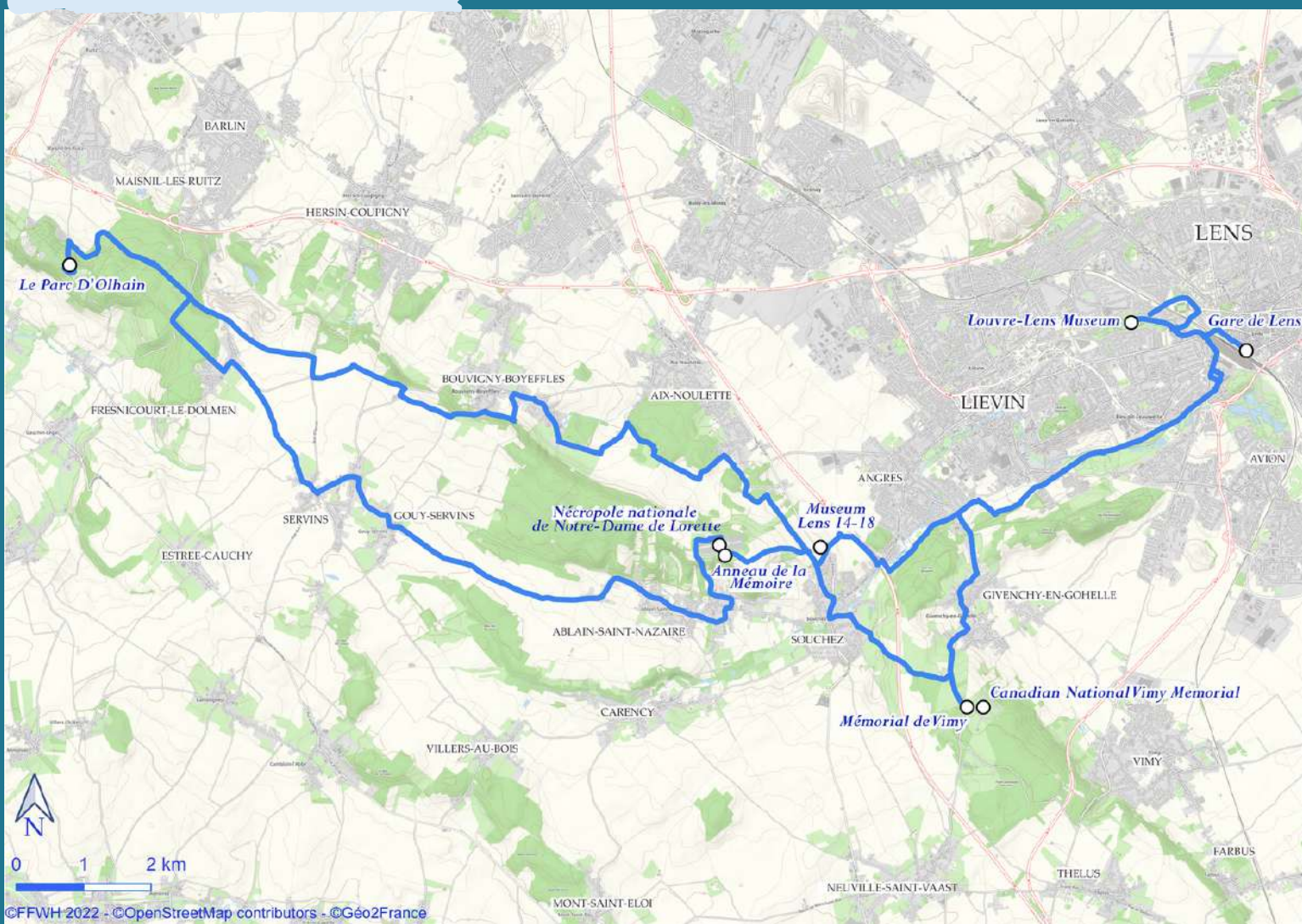
60 km

Routes en knooppunten
beschikbaar op Google Maps

Routebeschrijving

Tijdens de 19de eeuw kende de stad Lens, dankzij de ontginning van steenkool, een opmerkelijke bloei alsook een stevige aangroei van de bevolking. Na de Eerste Wereldoorlog moest de stad helemaal opnieuw herbouwd worden. Dit heeft enkele mooie gebouwen opgeleverd.

Lens Art Deco station

De Art Deco stijl inspireerde veel architecten tijdens het interbellum. Wanneer je het station van Lens vanop een afstand gadeslaat, dan lijkt het wel op een stoomlocomotief. Het werd ontworpen door Urbain Cassan, opgetrokken in 1926, en uitgevoerd in beton. De stijl is Art Deco. Binnen in het gebouw geven de 4 opmerkelijke mozaïeken een afbeelding van het leven in deze mijnstreek tijdens de industriële revolutie.

Van Lens naar Olhain loopt een bewegwijzerd en verhard fietspad. Van het station brengt de Rue Jean Letienne je naar een grote rotonde die je beter niet oprijdt. Het is aangeraden om, op het zebrapad, zowel de Rue Letienne als de Rue Cassan en verder de Ave. Alfred Maes te voet over te steken en onder de spoorwegtunnel te rijden. Zodra je de tunnel buitenkomt zie je oversteekplaats voor fietsers. Over een eiland in het midden van de weg kom je aan de overkant op fietspad V32.

Bij het buitenkomen van die tunnel zie je eveneens een wegwijzer naar het Louvre-Lens museum. Op een oude spoorlijn van het mijnwezen loopt nu een pad van 3 km lang. Voor zowel voetgangers als fietsers is dit de verbinding van het station naar dit museum. De fietsers die hun voertuig geparkeerd hebben op de (gratis) parking bij Bollaert stadion, die komen op het pad V32 door onder de spoorlijn te rijden op ofwel de Allée Marc-Vivien Foe ofwel de Rue Georges Bernanos.

Le Musée du Louvre-Lens

Dit museum, een afdeling van het Louvre in Parijs, staat op het domein van een verlaten steenkoolmijn. Het park strekt zich uit over twintig hectaren. Het Louvre-Lens bezit geen eigen collectie maar organiseert jaarlijks tentoonstellingen. Deze tijdelijke tentoonstellingen gebeuren in samenwerking met buitenlandse musea en krijgen hierdoor steeds een internationale uitstraling.

Credit photo : Yannick Cadart CD62

De bewegwijzering van de V32 is vrij duidelijk aangebracht. Nabij het “parc d’activités du Gard” is het wel even uitkijken waar het pad een eigen bedding krijgt, naast en parallel aan de Rue de la Grossouvre.

De fietsbrug brengt u veilig over de Route d’Arras en loopt dan verder over een verlaten spoorlijn die nu een aangenaam fietspad geworden is. Aan het kruispunt van de D51 en de Rue d’Avion is het begin van een 47 km lange lus.

Aan het bos van Olhain ben je halfweg. Bij de aanduiding “fin provisoire de la V32” neem je de weg die omhoog loopt naar het onthaal van het park. In de centrale gebouwen van het park dat wel 170 ha groot is, vind je vier restaurants, overnachting, een was station voor fietsen.... en openbare toiletten.

Het park van Olhain verlaat je dan op dezelfde weg waarop je binnen bent gekomen. Na ongeveer 2 km kom je terug aan de parking en het rond verkeersplein.

Op de rotonde neem je D57e3 (op de rijweg) over ongeveer 400m.

Neem de Rue du Bois, dwars door het bos, en neem dan links op de D57. Een strook van 600m is echter onverhard.

Bij slecht weer kan kiezen om te blijven de D57e3 en zo kom je verder ook op de D57.

Verlaat na 740m de D57 en neem de landweg « voie agricole interdite aux véhicules ».

Deze landweg brengt je verder terug op de D57 die je dan blijft volgen in de richting van Gouy-Servins en vervolgens Ablain-Saint-Nazaire, en daar daalt het vrolijk naar Souchez.

Bij een voormalige gotische kerk, waarvan enkel nog een ruïne overblijft, neem je de Rue de la Blanche Voie. De klim is heftig !

Stel je daarbij voor hoe het in 1915 moet geweest zijn voor de Franse infanterie om die heuvel te bestormen onder vijandelijk vuur. Van dit slagveld op de heuvel van Notre Dame de Lorette worden nog duizend meter loopgraven en een collectie van 3000 voorwerpen bewaard en die zijn te bezoeken in het Musée Vivant 1914-1918.

La Nécropole Nationale de Notre-Dame-de-Lorette

Ongeveer 42000 Franse gesneuvelden zijn bijgezet in de grootste militaire begraafplaats van Frankrijk. De helft kreeg een individueel graf en de overige zijn bijgezet in 8 massagraven. De begraafplaats, de basiliek, de lantaartoren en het museum beslaan een oppervlakte van 25 ha. De basiliek is een ontwerp van de Rijksse architect Louis Marie Cordonnier en opgetrokken in neobyzantijnse stijl. De glasramen binnenin beelden oorlogstaferelen uit. In 1955 werden de as en het stoffelijk overschot van slachtoffers van de Nazi kampen bijgezet in de crypte. De begraafplaats doorkruis je te voet met de fiets aan de hand, en zo kom je bij de hoofdingang. Daar is plaats om de fiets neer te zetten.

Het uitkijkpunt, waar op de muur nog te lezen staat « ETAT CIVIL », verschaft een goed zicht over de stad Arras (Atrecht) en verklaart meteen het strategisch en militaire belang van deze 165 m hoge heuvel. Openbaar sanitair bevindt zich onder het platform en je vindt de ingang door de trap af te dalen.

De Anneau de la Mémoire (Ring of Remembrance) werd opgericht ter nagedachtenis aan alle soldaten die tussen 1914 en 1918 sneuvelden op het grondgebied van de departementen Nord en Pas-de-Calais. De 580.000 namen staan in alfabetische volgorde, ongeacht hun rang, geloof, geslacht of nationaliteit. De eerste naam, « A Tet », is van een soldaat van Nepal en de laatste naam, « Zschiesche Paul », is van een Duitse soldaat.

De namen van vrouwen zijn eveneens opgenomen in de lijst. Zo staat de Canadese verpleegster, Katherine Maud Mary Mac Donald, vermeld die omgekomen is tijdens een beschieting van de artillerie in 1918.

Mémorial'14-18

Onderaan de heuvel is het geschiedeniscentrum van het Memorial 14-18 gratis en informatief.

www.memorial1418.com

Bij de afdaling van de heuvel, op de D58e3, daal je best niet te snel zodat je op een veilige manier de bocht naar rechts kan nemen in de rue dr. Henri Wagon in de richting van Souchez.

Rechts aan de stoplichten, volg over 300m de D937, tot aan het plein voor het liefthallige gemeentehuis van Souchez.

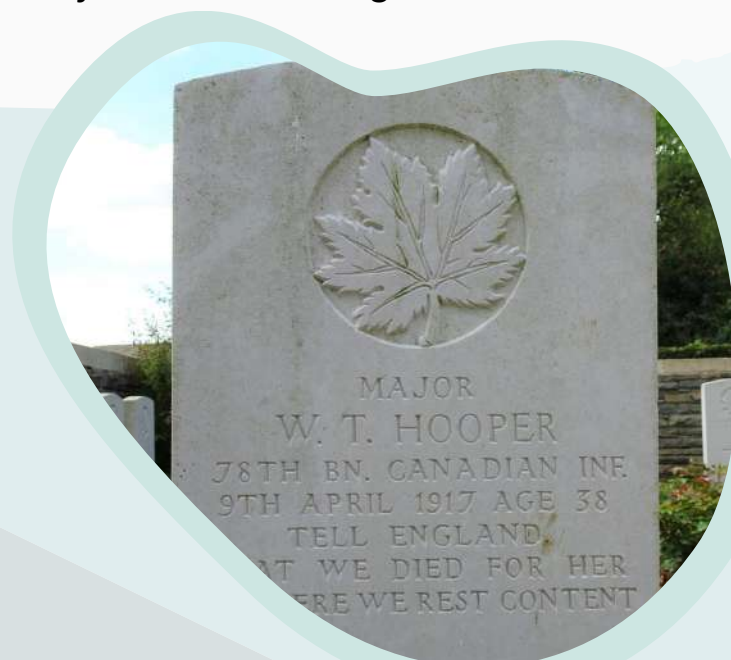

Neem de Rue Raoul Briquet, richting de kerk van Souchez, en volg dan de (groene) wegwijzer die de richting aangeeft naar de militaire begraafplaats Givenchy-en-Gohelle.

De weg omhoog is stijl en in slechte staat, maar wel veel veiliger om op te fietsen dan op de drukke D937.

De militaire begraafplaats Givenchy-en-Gohelle werd aangelegd door het Canadese korps in 1917 en heet daarom nog steeds “Canadian Cemetery”. Het grafschrift op de zerk van Majoor W.T. Hooper getuigt van de loyaleit van het Canadese korps voor het Britse imperium. Hij zegt “content” te zijn om zijn leven voor Engeland te hebben gegeven.

Een onverharde weg, 600m lang, brengt je van de begraafplaats naar de D55. Bij droog weer valt die veldweg goed te berijden. Indien het weer tegenzit, loop dan 600m te voet naar de D55 of de Chemin des Canadiens. Tenzij je de aansluiting wil maken met die andere lus, «Arras – Mont-Saint-Eloy», gaat het op de D55 met een vaart omlaag naar het dorp Givenchy-en-Gohelle.

*Wil je wel aansluiten met de andere lus, dan rij je 700m omhoog naar het Canadese monument.

Neem niet te veel vaart op de D55, zo niet mis je in de bocht nog de splitsing naar Givenchy.

Op de Rue Marcel Semblat volg je de D51 en na 1 km,

bij de stoplichten

aan de rotonde kom je bij het begin van de deze lus, en de aansluiting met het station of parking.

Praktische informatie

Lens Liévin Tourisme

📍 16 place Jean Jaurès, 62300 Lens
☎ +33 (0)3 21 67 66 66
🌐 www.tourisme-lenslievin.fr

Onderweg te zien

Base 11/19 et Terrils jumeaux

📍 Rue de Bourgogne, 62750 Loos-en-Gohelle
☎ 03 21 67 66 66
🌐 www.tourisme-lenslievin.fr/fiche/base-11-19-et-terrils-jumeaux/

Musée Alexandre Villedieu

📍 Foyer Omer Caron, Pl. de la République, 62750 Loos-en-Gohelle
☎ 06 60 40 06 22
🌐 www.tourisme-lenslievin.fr/fiche/musee-alexandre-villedieu

Accommodatie

Hôtel du Louvre-Lens

📍 168 rue Paul Bert, 62300 Lens
☎ +33 (0)3 66 98 10 40
🌐 www.hotel-louvre-lens.com

La villa Louvre-Lens

📍 8 rue Gustave Spriet, 62300 Lens
☎ +33 (0)7 82 88 45 58
🌐 www.villa-louvre-lens.com

La maison d'ingénieur

📍 4 rue Vasco de Gama, 62750 Loos-en-Gohelle
☎ +33 (0)9 83 55 05 65
🌐 www.porte-mine.com

Praktische informatie

Restaurants

L'Estaminet de Lorette

- 📍 2 pl. de Notre-Dame de Lorette
- ☎ +33 (0)3 21 45 29 07
- 🌐 L'Estaminet de Lorette (Facebook)

Le Pain de la bouche

- 📍 14 bis rue de la Gare, 62300 Lens
- ☎ 03 21 67 68 68
- 🌐 www.lepaindelabouche.fr

L'Etiquette

- 📍 10 pl. Jean Jaurès, 62300 Lens
- ☎ 03 21 70 16 29
- 🌐 www.letiquette-lens.com

Parc d'Olhain

- 📍 Rue de Rebreuve, 62620 Maisnil-les-Ruitz
- ☎ 03 21 27 91 79
- 🌐 www.parcdolhain.fr

📍 **Mogelijkheid om te eten in Lens en Souchez.**

Fietsenmakers

Vélo service Center

- 📍 94 rue Etienne Flament
62300 Lens
- ☎ 03 21 75 04 05

Orbea center Lens

- 📍 58 bd Emile Basly
62300 Lens
- ☎ 03 21 78 97 52

Cube Center Lens

- 📍 32 route de Béthune
62300 Lens
- ☎ 03 21 49 39 82

ARRAS - MONT-SAINT-ELOI

Pas-de-Calais

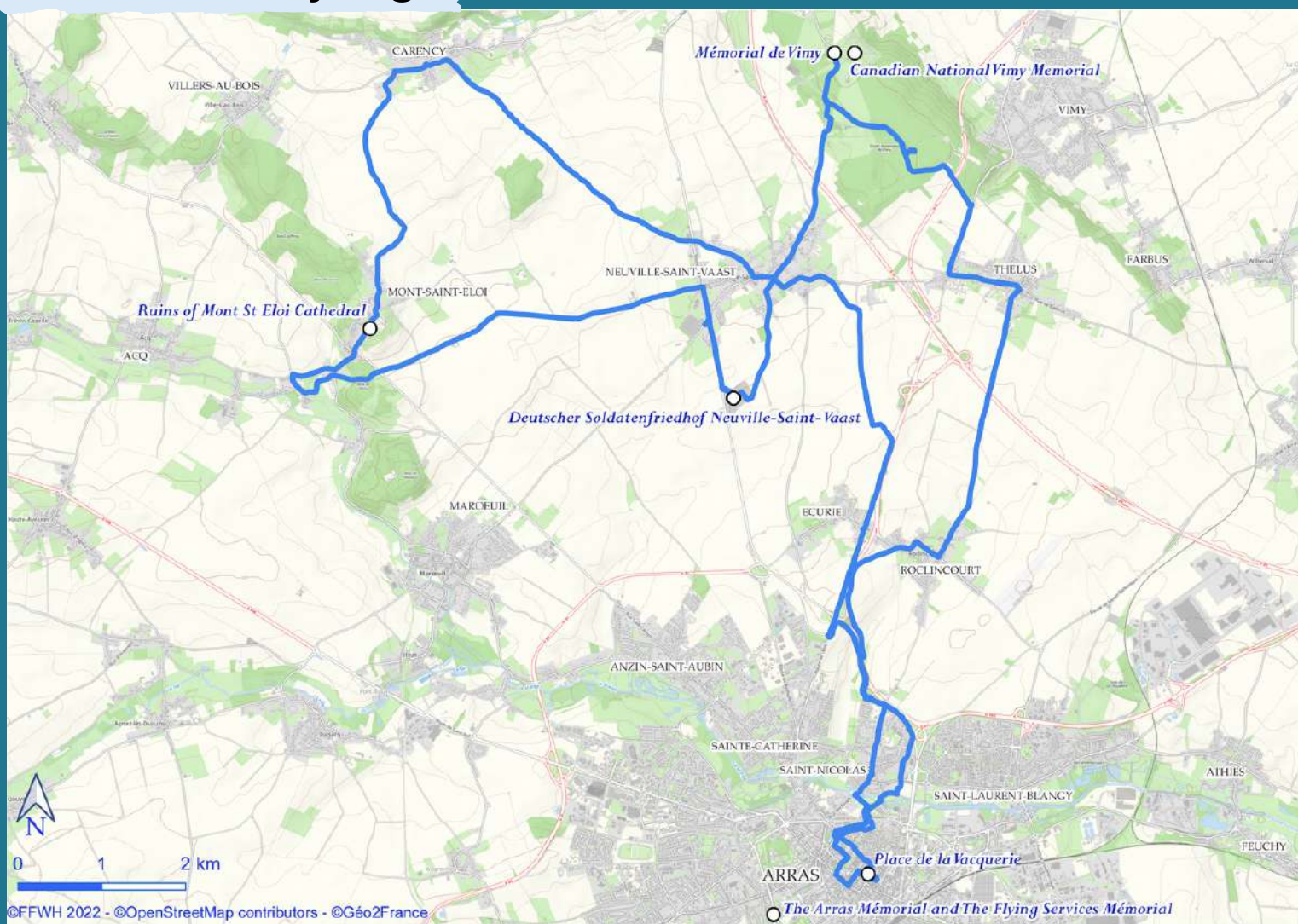
47 km

Routes en knooppunten
beschikbaar op Google Maps

Routebeschrijving

Arras, Atrecht, de historische hoofdstad van het departement Pas-de-Calais, is bekend omwille van zijn belfort en de twee schitterende marktplaatsen die zeven eeuwen oud zijn.

Het belfort is een toonbeeld van de flamboyante gotische bouwkunst zoals het belfort van Oudenaarde en ook Brussel.

Les Places d'Arras

Zowel de Place des Héros als de Grand'Place vormen een zeer regelmatig en homogeen geheel. De gevels van de huizen op ieder van de twee markten tonen de invloed van de Vlaamse barok in een klassieke Franse architectuur van de 17de eeuw.

Het begin van deze 48 km lange rit in lus, is de Place de la Vacquerie, gelegen net achter het raadhuis met belfort. Enkele leuke Art Deco elementen op de gevels kleuren dit plein. De rit vangt hier aan, rij naar de micro-brasserie in de Rue Neuve des Ardents.

Rue des Trois Visages en vervolgens vlotjes afdalen in de la Rue de Méaulens

Ter hoogte van de oude binnenhaven van Atrecht, aangelegd in de 17de eeuw, volg je de kaai, Quai du Rivage, en onder de brug van de ringlaan gaat het verder langs het water.

Neem dan de fietsbrug, ter hoogte van de sluis, en zo kom je aan de overkant van de Scarpe op het jaagpad

Amper 200 m verder verlaat je reeds het jaagpad. Neem het pad, haaks op jaagpad, goed verborgen achter een haag!

Voorbij de verkeerlichten gaat het omhoog in de Rue du Général de Gaule en dan de Rue du Timon.

Aan het tweede rond verkeersplein neem je zeker niet de expresweg maar wel de derde afslag, een serviceweg die parallel loopt met de D 917.

Beneden in de afdaling verlaat je de serviceweg via de passage onder de D 917 en rij op de landbouwweg die je naar boven brengt tot in Roclincourt.

Op de D 60 naar Roclincourt.

Op rotonde bij het gemeentehuis van Roclincourt.

Op rotonde in gemeente Thélus.

Aan de stoplichten , bij het monument voor het corps van de Canadese artillerie (foto), neem de Rue des Artilleurs Canadiens.

Volg de wegwijzer PARC ET MEMORIAL CANADIEN, neem de D 55 e 2 of de Rue des Canadiens.

Op het einde van de Rue des Canadiens volg D 55 richting Monument

Met een grootschalig offensief, ingeleid op 9 mei 1915, willen de Fransen de controle herwinnen over de strategische hoogte van Vimy en de lager gelegen vlakte van Lens tot Béthune.

De Marokkaanse divisie loopt de vijandelijke stellingen onder de voet en bezet de hoogste punten. Zonder bevoorrading moeten ze die positie echter opnieuw prijs geven onder druk van een intense Duitse tegenaanval. Het monument eert hier de moed van de overleden soldaten van de Marokkaanse Divisie.

700 m verder langs de D 55, ligt de aansluiting met die andere lus : « LENS – OLHAIN »

Le Mémorial national du Canala

Op 9 april 1917 is het aan de troepen van het Britse imperium om storm te lopen tegen een 22 km lang front van Duitse stellingen, gaande van Souchez tot Croisilles. De vier Canadese divisies heroveren Givenchy en de heuvelrug van Vimy. Het nationaal Canadese Memoriaal huldt de moed van de Canadezen die hier een beslissende overwinning behaalden. Canadezen die tijdens de Eerste Wereldoorlog omgekomen of vermist zijn, worden eveneens hier herdacht.

Een van de meest gewaardeerde effecten van die overwinning was dat de stad Arras ontzet was, nadat meer dan 4000 woningen en ook haar mooiste gebouwen; het stadhuis, het belfort en de kathedraal, in puin waren gelegd. In 1922 heeft de Franse regering aan de Canadese regering 250 ha afgestaan voor de aanleg van hun Memoriaal en park.

Het is hoogst ongewoon voor de Franse regering om terrein af te staan aan een vreemde mogendheid en daarenboven met eeuwige vrijstelling van taks en belastingen.

Keer na dit bezoek op je stappen terug, op de D 55, en ga door tot aan het bezoekerscentrum met parking voor fietsen.

Dit informatiecentrum geeft duiding over de reden waarom Canada deelgenomen heeft aan de oorlog en waarom Vimy een aparte plaats heeft in de geschiedenis van dit land.

Aan het onthaal kan je gratis een geleid bezoek boeken aan de loopgraven en de tunnel. Dit zowel in het Frans als het Engels.

Naast de nette sanitaire installatie is er een tapkraan met gekoeld water om je drinkbus te vullen.

Verlaat de parking op de D 55 richting Neuville-Saint-Vaast (Heilige Vedastus).

Rij 200 m op de D 49.

Neem de Chemin de Gazois ↑ over de D 937 (!) en ga verder op de Route de Carency.

Aangekomen in Carency rij je ongeveer 150 m op de D 58.

De C1 of Rue du Huit Mai.

L'Abbaye du Mont-Saint-Eloi

Van de 11de tot de 18de eeuw was de abdij van Sint-Elooi een invloedrijk centrum van kennis en macht in de regio van Artesië. Tijdens de Franse Revolutie werden alle abdijen gesloten. De laatste abt werd onthoofd op de guillotine. Kerken werden onder het nieuwe bewind verkocht en gesloopt.

De heuvel, meer dan 150 m hoog, bleek van strategisch belang tijdens de Oorlog. De torens van de abdij dienden als observatiepost en lagen daarom onder vuur van de artillerie. Vandaag rest er van de abdij enkel nog de westgevel. De ruïne van de torens is nog 44m hoog.

Daal langzaam de Rue du Général Barbot af en stop zeker alvorens de D 341 (!) over te steken.

In de Rue de la Cavée

neem de Rue de Douai

Rue Jean Baptiste Oboeuf en vervolgens de D 49 voorbij de kerk en de Britse militaire begraafplaats. De meeste graven zijn van Canadese soldaten. Zij werden bijgezet in chronologische volgorde, volgens datum van overlijden, voor zover dat mogelijk bleek.

Opnieuw over D 341 en volg daarna de D 49 tot aan de D 937 in Neuville-Saint-Vaast.

Verlaat kort de D 937 richting D 55 (Rue de Maroeuil) en je staat voor een Britse en een Franse begraafplaats. De laatste valt op door haar uitgestrektheid en de symmetrische aanleg van de rijen kruisen.

De nationale necropolis La Targette is een verzamelbegraafplaats voor 12.010 Franse soldaten die omgekomen zijn in Artesië tijdens de hevige gevechten van 1914-18. In 1965 werden de stoffelijke resten van 225 Franse en 169 Belgische militairen, omgekomen tijdens de Tweede Wereldoorlog, bijgezet in één van de drie knekelvelden. Een bord met duiding staat langs de weg, even voorbij de Britse militaire begraafplaats. Het Britse leger heeft deze sector van het front overgenomen van de Fransen in maart 1916. Vanaf 1917 werden soldaten van het Britse Imperium bijgezet in een perk naast de Fransen.

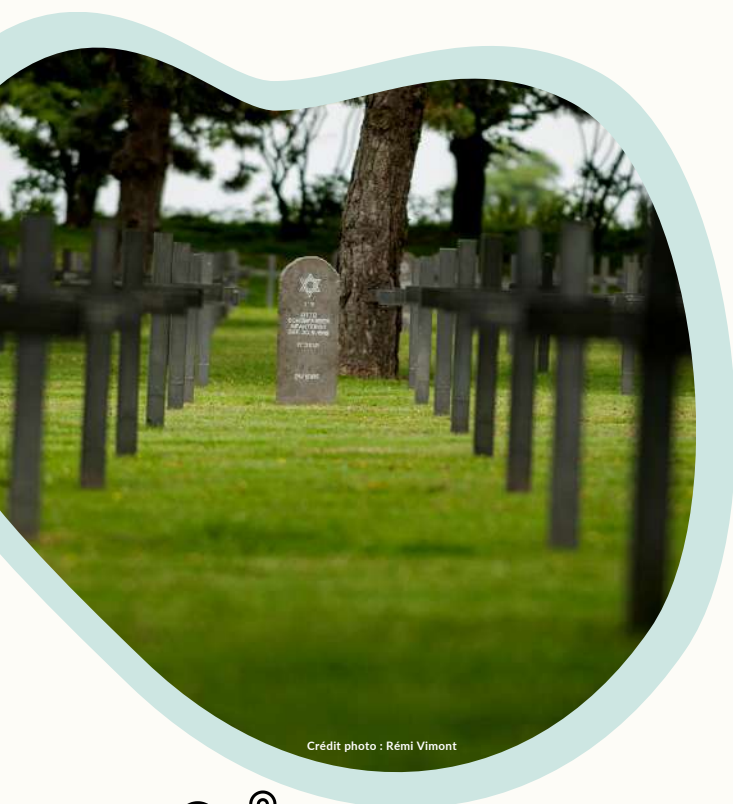

Dan terug op D 937 richting Arras over 650 m. Steek dan met de nodige voorzichtigheid de weg over naar de Duitse militaire begraafplaats.

Le cimetière allemand de Neuville-St-Vaast

Crédit photo : Rémi Vimont

Deze verzamelbegraafplaats van Duitse graven werd na het einde van oorlog, tussen 1919 en 1923, aangelegd door de Franse overheid

Dit is de grootste Duitse militaire begraafplaats op Frans grondgebied. Bij de indrukwekkend grote granieten kruisen rusten 8.040 soldaten in zeven massagraven. Van 1975 tot 1983 heeft de VDK deze begraafplaats opnieuw aangelegd. De kruisen in gietijzer hebben de voorlopige houten kruisen vervangen. De namen van 131 soldaten van Joods geloof werden echter op een zerk aangebracht.

Over de begraafplaats wandel je respectvol en met de fiets aan de hand tot aan de overkant.

Op de landweg, die dan de Rue du 8 Mai wordt, gaat het naar de gemeente Neuville.

Sla, ter hoogte van het gemeentehuis,

af op de D 49 of Rue de la Barre tot aan de begraafplaats van Neuville. Daar verlaat je de D 49 en kies de landweg tot aan de relictten van een versterkte molen. De basis van de molen werd verbouwd tot een met beton versterkte observatiepost van de vijand.

Verder gaat het over de landweg die verder la Route de Lens heet en plots veel drukker wordt. Aan de rotonde neem de service weg (3de afslag) die parallel aan de N 17 loopt.

Aan tweede rotonde

neem je **↪** de Rue Raoul Briquet tot aan het gemeentehuis van Saint-Nicolas en daal dan verder af op de Rue Anatole France.

Zodra je de rivier Ancre ben overgestoken, neem je links de weg die smaller wordt, tot er maar een wegel overblijft, en uitkomt op de vroegere binnenhaven van Arras, die je reeds kent. Nu rij je de stad opnieuw binnen.

Ga de stad in

Neem vervolgens de Rue Saint-Maurice

Rue du bloc

Aan de park van de Kathedraal neem de Rue des Teinturiers naar de Rue Ernestale.

Rij langs het theatergebouw in Italiaanse stijl, typisch 18de eeuw, op de Place du Théâtre. Zo kom je opnieuw in bij de pleinen van Arras.

Praktische informatie

Office de Tourisme des Loisirs et des Congrès Arras Pays d'Artois

📍 Hôtel de Ville, Place des Héros, 62000 Arras

☎ 03 21 51 26 95

🌐 www.arraspaysdartois.com

Onderweg te zien

Carrière Wellington

📍 Rue Arthur Delétoille, 62000 Arras

☎ 03 21 51 26 95

🌐 www.arraspaysdartois.com

Citadelle d'Arras

📍 boulevard du Général de Gaulle, 62000 Arras

☎ 03 21 51 26 95

🌐 www.arraspaysdartois.com

Les Boves

📍 Hôtel de ville, 62000 Arras

☎ 03 21 51 26 95

🌐 www.arraspaysdartois.com

Musée des Beaux-Arts

📍 22 rue Pual Doumer, 62000 Arras

☎ 03 21 71 26 43

🌐 Musée des Beaux-Arts Arras (Facebook)

Accommodatie

Hôtel de l'Univers

📍 3-5 pl. de la Croix Rouge, 62000 Arras

☎ 03 21 71 34 01

🌐 www.hoteluniversarras.com

Ibis Styles Arras Centre

📍 22 avenue Michonneau, 62000 Arras

☎ 03 22 88 41 10

🌐 www.all.accor.com/hotel/B5E7/index.fr.shtml#section-facilities

Hôtel Moderne Arras

📍 1 Bd Faidherbe, 62000 Arras

☎ 03 21 23 39 57

🌐 www.hotel-moderne-arras.com

Hôtel Mercure Arras Centre Gare

📍 58 Bd. Carnot, 62000 Arras

☎ 03 21 23 88 88

🌐 <https://all.accor.com/hotel/1560/index.fr.shtml>

Praktische informatie

Restaurants

La Table des Tours

📍 21 rue du Général Barbot, 62144 Mont-Saint-Eloi
☎ 03 21 22 31 80
🌐 www.latabledestours.fr

L'Oeuf ou la poule

📍 13 rue des balances, 62000 Arras
☎ 03 21 24 69 81
🌐 www.loeufoulapoule.fr

Le Pêché Gourmand

📍 8 Pl. André Audinot, 80200 Péronne
☎ 03 22 85 84 46
🌐 bistrot-antoine.fr

Le Biotifull

📍 22 Bd de Strasbourg, 62000 Arras
☎ 09 86 77 83 30
🌐 Biotifull Arras (Facebook)

📍 Mogelijkheid om te eten in Arras.

Fietsenmakers

Cyclo d'érable

📍 585 rue de Vimy
62580 Thélus
☎ 06 15 55 15 59

Capsule cycle

📍 18 rue Diderot
62000 Arras
☎ 03 21 71 03 67

Le lion à vélo

📍 1 rue des dominicains
62000 Arras
☎ 06 74 90 01 09

Secteur pavé

📍 142 route de Bapaume
62217 Archicourt
☎ 03 21 16 35 68

ARRAS - CROISILLES

Pas-de-Calais

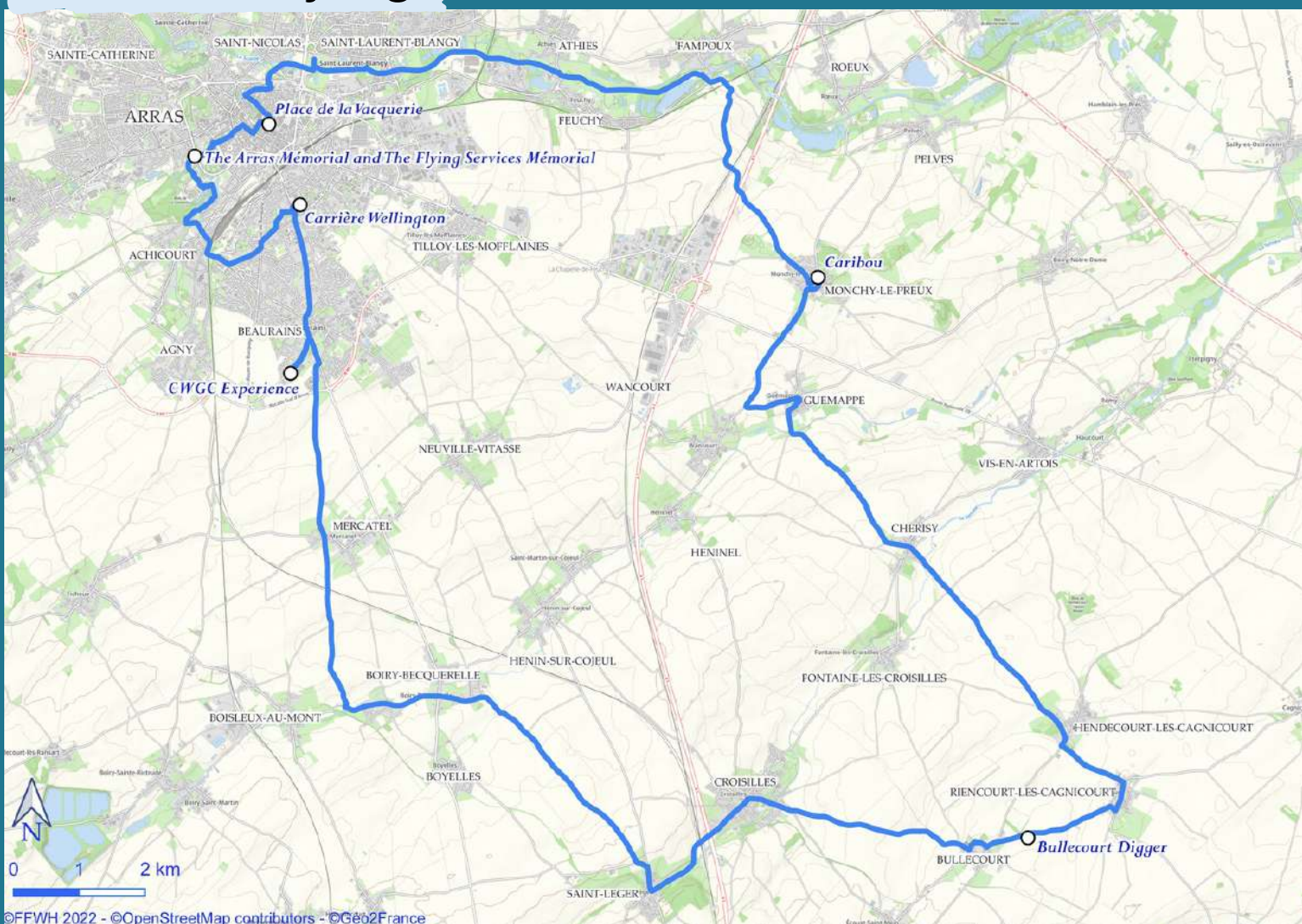
  54 km

Routes en knooppunten
beschikbaar op Google Maps

Routebeschrijving

Arras, Atrecht, de historische hoofdstad van het departement Pas-de-Calais, is bekend omwille van zijn belfort en de twee schitterende marktplainen die zeven eeuwen oud zijn.

Het belfort is een toonbeeld van de flamboyante gotische bouwkunst zoals het belfort van Oudenaarde en ook Brussel.

Les Places d'Arras

Zowel de Place des Héros als de Grand'Place vormen een zeer regelmatig en homogeen geheel. De gevels van de huizen op ieder van de twee markten tonen de invloed van de Vlaamse barok in een klassieke Franse architectuur van de 17de eeuw.

Deze rit naar de heuvelrug te zuiden van de stad, vangt aan, net zoals bij de rit « Arras-Mont-Saint-Eloi », op de de place de la Vacquerie. Voorbij de artisanale brouwerij l'Arras' in de rue Neuve des Ardents.

Rue des Trois Visages en verder afdalend in de rue de Méaulens.

Ter hoogte van de oude binnenhaven van Atrecht, aangelegd in de 17de eeuw, volg je de kaai, Quai du Rivage, en onder de brug van de ringlaan gaat het verder langs de gekanaliseerde rivier.

Bij de fietsbrug, ter hoogte van de sluis, blijven rijden tot aan de passerelle waar je oversteekt naar het jaagpad op de andere oever. Volg dit pad over 6 km. Bij pont Sud de Fampoux verlaat je het jaagpad en neem rue des Moulins. Over de spoorlijn gaat het omhoog naar Monchy-le-Preux.

Na de enorme verliezen van 1916 kiest het Duitse leger in 1917 voor een defensieve strategie en bouwt een nieuwe versterkte verdediging. Het doel is om het front korter te maken en zo troepen te sparen. Deze nieuwe linie, de “Hindenburg linie”, bestaat uit drie opeenvolgende gordels van versterkte loopgraven. In Artesië lopen die over de heuvels van Monchy-le-Preux en Bullecourt.

Tijdens een groots opgezet lenteoffensief in 1917, over een front van Vimy tot Croisilles, neemt de 37ste Britse divisie de heuvel van Monchy-le-Preux in. Een handvol dappere soldaten van Newfoundland (CND) voorkomen dat de vijand – in de flank – de aanpalende heuvel ‘Infantry Hill’ herovert.

Van de kerk van Monchy-le-Preux gaat het naar beneden op D 33 of de rue de Wancourt.

Over de D 939 (!) of la Route Nationale gaat het verder tot de afslag

Neem dan de D 34

In Guémappe neem daar de D 38 richting Hendecourt-lès-Cagnicourt

150m op de D 956

Opnieuw D 38 Riencourt-lès-Cagnicourt

In Riencourt-lès-Cagnicourt verlaat de D 38

Rue de Bullecourt

Bullecourt

Crédit photo : Rémi Vimont

Bullecourt was in Duitse handen sedert 1914. In de lente van 1917 maakt het dorp deel uit van de defensieve “Hindenburg linie”. Gelijklopend aan het offensief in het noorden van Arras (Vimy) voert de Britse 62e divisie een aanval uit op Hendecourt terwijl de 4e Australische divisie storm loopt tegen Riencourt-lès-Hendecourt.

De gevechtstanks die dienen om de infanterie vooraan te beschermen, dagen niet op.

Onder een genadeloos spervuur van machinegeweren en geschut, zonder doeltreffende ondersteuning van artillerie noch tanks, breekt de aanval. Een tweede aanval, op 3 mei, wordt de volgende dag al afgelast na, opnieuw, zware verliezen.

In het Australische park staat de “Digger” met zijn blik gericht op de loopgraven. Aan de voet van de kerk gedenkt een monument de Britten en Australiërs.

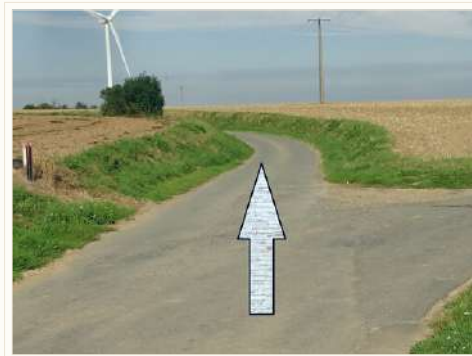
Het lokaal museum is gelegen 1Bis Rue d'Arras.

Rue de l'Ecole en daarna Rue d'Arras over 100 m, tot aan de C4

Volg de veldweg tot in Croisilles, neem best niet de afslag die leidt naar de windturbines maar volg de weg richting Croisilles.

Op 2 april 1917 verovert het 5de Britse leger de vooruitgeschoven stelling van de Hindenburglinie tussen Croisilles en Doignies.

D 9 of la Rue de Saint-Léger naar Saint-Léger.

Ter hoogte van het gemeentehuis neem de D 12 in de richting van Hamelincourt. Bij het verlaten van Saint-Léger, na de bocht, verlaat daar de D 12 en neem de veldweg Boiry-Becquerelle, en kom vanzelf op de D 35 terecht.

De D 917 oversteken en blijf nog 1,5 km verder op die D 35.

Vorbij het waterloopje, Le Cojeul, neem r bij de wegwijzer naar de Britse militaire begraafplaats « Sunken Road Cemetery » de Rue d'Arras die leidt naar Mercatel.

Ga in Mercatel dwars over de D 34. De Rue d'Arras leidt u recht naar de D 917 of ook la Rue Pierre Curie in Beaurains. Amper 200 m verder volg de wegwijzer naar «THE CWGC EXPERIENCE». 600m ver in de Rue Angèle Richard, ligt het kantoor en atelier van de CWGC.

Crédit photo : Samuel Dhote

Het CWGC Visitor Centre is een eerder uniek bezoekerscentrum. Gelegen te midden van de velden van weleer geeft het duiding en toont het werk van deze organisatie die de begraafplaatsen onderhoudt, de zerken vervangt en etst, wegwijzers plaatst en het herinnering van de gevallen soldaten levendig houdt. Dit niet alleen in Frankrijk maar ook wereldwijd. Gratis te bezoeken tijdens de kantooruren.

www.cwgc.org

Keer terug naar de D 917 en rij verder richting Arras in de Rue Pierre Curie die – voorbij de stoplichten - Avenue Fernand Lobbedez heet. De ingang van de Wellington Quarry (Wellington steengroeve) is gelegen rechts, tussen de huizen, net voor een groot warehouse.

In de lente van 1916 wordt de sector van Arras door de Fransen overgedragen aan de troepen van het Gemenebest (Commonwealth). Ter voorbereiding van het grote offensief van april 1917 wordt onder de stad een netwerk van tunnels gegraven. De Wellington Quarry bewaart een deel van deze ondergrondse galerijen en gangen waar ooit duizenden soldaten ondergebracht waren en een poos verbleven. Het bezoek aan deze site, 20 m diep onder de parking van het warenhuis, gebeurt onder begeleiding en duurt ruim een uur. Praktische informatie op www.carrierewellington.com

Crédit photo : Yannick Cadart CD62

Neem dan Avenue Jean Jaurès, tegenover de ingang van de steengroeve.

Rue Zamenhof.

Rue Stephenson. Op het einde van Rue Stephenson D 916, tegenover de Saint-Christophe kerk.

D 916 of Route de Bucquoy ongeveer 100 m

Rue Pierre Curie

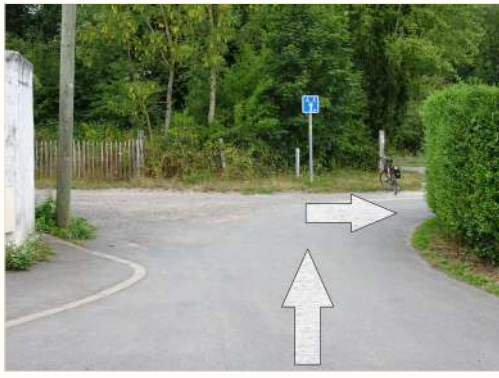
D 5e4 of Rue Pascal rotonde Rue Gondry

D 5e4 of Rue Charles Ferrand

Aan de stoplichten in de Rue Raymond Souillart

Rue Lucien Distinghin slechts 60 m ver....

Fiets- & wandelpad langs de tuinen van de Citadel

Neem het brugje over de Crinchon naar de wijk Cité du Polygone

Rij binnen op het domein van de Citadel

De citadel van Arras is een van de eerste verdedigingswerken van Vauban, de bekende bouwmeester van Lodewijk XIV, en werd opgetrokken in slechts twee jaar tijd. De afstand van de grens is te groot om van werkelijk strategisch belang te zijn. Hierdoor krijgt de citadel de naam van geen nut te zijn.

In 2010 verloor de citadel en de aanpalende terreinen haar militaire bestemming en werd opgenomen in ontwikkeling van de stad Arras. De voormalige militaire burcht is nu een stadsdeel met kantoren, logement, handelspanden en ruimte voor recreatie. Het park aan de rand van de vestingmuur is nu een groene long van de stad.

Verlaat dit domein naar de Avenue du Mémorial des Fusillés. Aan de stoplichten en kruispunt met de Boulevard du Général de Gaulle ligt de Britse militaire begraafplaats « FAUBOURG D'AMIENS ».

Le cimetière "Faubourg d'Amiens"

Deze begraafplaats werd eerst door de Fransen in gebruik genomen en uitgebreid tot in maart 1916 het leger van het Britse Imperium deze sector overnam tot het einde van de oorlog. Na de wapenstilstand wordt de begraafplaats verder uitgebreid door de Britten, terwijl de Fransen hun eerdere graven hergroeperen en bijzetten op andere plaatsen. Waar de Franse graven lagen, staat nu een memoriaal muur voor de 35.000 vermiste soldaten van het Gemenebest die omgekomen zijn in deze sector. Voor de poort staat een zuil met daarop vermeld de namen van de gesneuvelde en vermiste piloten van de Britse luchtmacht.

De Boulevard du Général de Gaulle steek je over naar het parkeerplein dat je helemaal oversteekt tot aan de Cour de Verdun.

Rue du Général Barbot

Rue Saint-Aubers

Via Place du Théâtre kom je terug bij de marktplaatsen in het centrum van Arras.

Praktische informatie

Office de Tourisme des Loisirs et des Congrès Arras Pays d'Artois

📍 Hôtel de Ville, Place des Héros, 62000 Arras
☎ 03 21 51 26 95
🌐 www.arraspaysdartois.com

Onderweg te zien

Les Boves

📍 Hôtel de ville, 62000 Arras
☎ 03 21 51 26 95
🌐 www.arraspaysdartois.com

Montée au Beffroi

📍 Hôtel de ville, 62000 Arras
☎ 03 21 51 26 95
🌐 www.arraspaysdartois.com

Cité Nature

📍 25 Bd. Schuman, 62000 Arras
☎ 03 21 21 59 59
🌐 www.citenature.com

Musée des Beaux-Arts

📍 22 rue Pual Doumer, 62000 Arras
☎ 03 21 71 26 43
🌐 mbarras (Facebook)

Accommodatie

Hôtel de l'Univers

📍 3-5 pl. de la Croix Rouge, 62000 Arras
☎ 03 21 71 34 01
🌐 www.hoteluniversarras.com

Hôtel Moderne Arras

📍 1 Bd Faidherbe, 62000 Arras
☎ 03 21 23 39 57
🌐 www.hotel-moderne-arras.com

Hôtel Mercure Arras Centre Gare

📍 58 Bd. Carnot, 62000 Arras
☎ 03 21 23 88 88
🌐 <https://all.accor.com/hotel/1560/index.fr.shtml>

Ibis Styles Arras Centre

📍 22 avenue Michonneau, 62000 Arras
☎ 03 22 88 41 10
🌐 www.all.accor.com/hotel/B5E7/index.fr.shtml#section-facilities

Domaine Natureza

📍 Lac des Sapins 3 rue de la Blanchisserie, 62118 Roeux
☎ 06 22 30 67 13
🌐 www.domainenatureza.fr

Praktische informatie

Restaurants

Le Chantilly

📍 10B rue de Saint-Léger, 62 128 Croisilles
☎ 03 21 07 67 28
🌐 www.bar-restaurant-croisilles.com

L'Oeuf ou la poule

📍 13 rue des balances, 62000 Arras
☎ 03 21 24 69 81
🌐 www.loeufoulapoule.fr

Les jardins de Saint-Laurent

📍 1 rue Laurent Gers, 62223 Saint-Laurent-Blangy
☎ 03 21 50 81 00
🌐 jardins-de-saint-laurent.com

Friterie Boyelles

📍 6 route nationale, 62128 Boyelles
☎ 06 42 69 17 91
🌐 Friterie Boyelles (Facebook)

📍 Mogelijkheid om te eten in Arras.

Fietsenmakers

Cyclo d'érable

📍 585 rue de Vimy
62580 Thélus
☎ 06 15 55 15 59

Capsule cycle

📍 18 rue Diderot
62000 Arras
☎ 03 21 71 03 67

Secteur pavé

📍 142 route de Bapaume
62217 Archicourt
☎ 03 21 16 35 68

Absolubike

📍 1 rue Léon Foucault
62000 Arras
☎ 03 74 39 19 39

OP HET VOORHOOFD VAN DE KLAPROOS

In de voetsporen van de Britten in de Somme

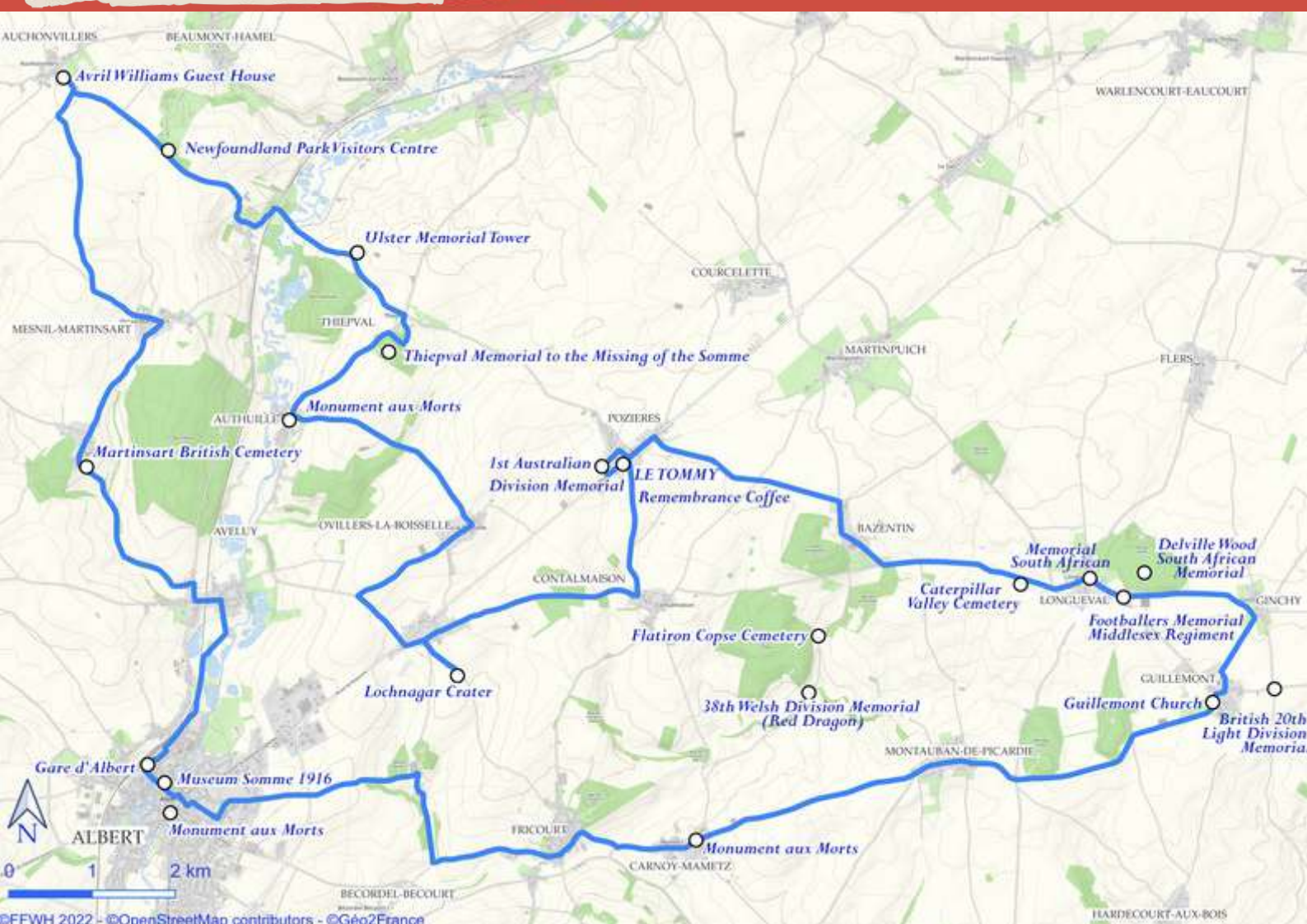
 55 km

Routes en knooppunten
beschikbaar op Google Maps

Routebeschrijving

De stad Albert bevindt zich waar de oude Romeinse weg van Amiens naar Bavay de rivier Ancre, een zijrivier van de Somme, oversteekt. Sporen van vroege bewoning zijn aangetroffen langs deze Romeinse weg en wijzen erop dat Albert al bewoond was in de tijd van het Romeinse Rijk.

In 1916, tijdens de slag aan de Somme, lag Albert onmiddellijk achter de Britse linies. De klaproos (Coquelicot) werd in de 20ste eeuw het symbool van de herdenking van de soldaten van het Gemenebest die gesneuveld zijn tijdens de 1ste Wereldoorlog.« Le Pays du Coquelicot » is de naam die werd gekozen door de intercommunale organisatie waarvan Albert nu de hoofdplaats is.

Albertstation

Tijdens de oorlog werd de stad grotendeels met de grond gelijkgemaakt. Het station, de startplaats van deze rit, werd nadien opgetrokken in Vlaamse stijl.

In de hal is een vliegtuig van Potez zwevend opgehangen. De luchtvaartindustrie draagt in grote mate bij aan de economische ontwikkeling en welvaart van deze stad.

U laat de parking bij het station achter u via de Rue Pasteur.

En op het einde van de straat, draai naar het pad dat u langs de spoorlijn naar het park en de meren van de Vélodrome brengt.

De fietsproducent Rochet legde in 1897 een wielerved aan langs de Ancre, om hun fietsen te testen. Vandaar de naam “Vélodrome”. Vandaag is dit een domein van 24 ha, waarvan 7 ha beschermd natuurgebied. Op het pad hebben de voetgangers voorrang op de fietsers.

Op het einde van rue du Vélodrome, tot aan het kruispunt.

Rij 140 m op de D 50.

Neem de D 129 die u op de noordelijke flank van de vallei naar boven brengt.

Aangekomen bij de militaire begraafplaats van Martinsart valt de ongebruikelijke kleur van de grafzerken meteen op. In plaats van de witte zandsteen van Portland (UK) werd hier rode zandsteen van Corsehill of Locharbriggs gebruikt. De CWGC besloot om dit niet op andere locaties te gebruiken.

©C.Ooghe

Verlaat in Martinsart de D 129.

Neem rue de Mesnil en vervolgens de rue d'Enbas tot aan de kerk van Mesnil.

De D 175 of de rue d'Auchonvillers, tot aan de aansluiting met de D 73 die u dan neemt in de richting van het parken Memoriaal van Newfoundland (La Terre-Neuve).

Beaumont-Hamel Newfoundland Memorial

Newfoundland was lange tijd een quasi autonoom onderdeel van het Britse Imperium. In 1914 schaart Newfoundland zich aan de zijde van het Britse rijk en zendt een eerste lading van vrijwilligers naar het strijdtonel in het Midden-Oosten alvorens in 1916 slag te leveren bij de Somme. Het regiment van Newfoundland werd er nagenoeg vernietigd in de ochtend van de eerste dag van de slag, de 1ste juli 1916.

De nabestaanden legden geld samen om dit deel van het slagveld te kopen en een gedenkplaats in te richten. Behalve de 3 begraafplaatsen zijn de loopgraven er nog duidelijk te zien alsook monumenten en een origineel en gezellig Canadees bezoekerscentrum dat niet betalend is.

© S. Crampon

Terug op de D 73 gaat het eerst naar de vallei van de Ancre.

Beneden neem de D 50 en 150 m verder.

Opnieuw op de D 73, over de Ancre en dan klimmen.

©Lwood L.Desbois

Ulster-toren

De Ulster toren is het monument van de 36ste divisie en gedenkplaats voor alle soldaten van Ulster die omgekomen zijn in de Grote Oorlog.

Op de 1ste juli 1916 verlieten de soldaten van de 36ste of "ULSTER" divisie hun loopgraven 10 minuten voor de geplande stormloop. De Duitse verdediging was nog niet hersteld van de beschietingen en zo konden de Ieren de vijandige "Schwaben Redoubt" onder de voet lopen en dieper doordringen.

Pal bovenop die vroegere Duitse stelling met loopgraven, machinegeweren, ondergrondse schuilplaats, communicatiecentrum en verbandpost ligt nu de begraafplaats Mill Road Cemetery.

Door sneller op de rukken dan de overige eenheden kwamen de Ieren onder eigen vuur te liggen terwijl ze ook nog eens beschoten werden door de Duitsers.

Maak een omweg door deze begraafplaats, origineel door de positie van de stèles: ze zijn op de grond geplaatst omdat de bewegingen van de grond ze kunnen beschadigen bij een val.

Aan het kruispunt van D 73 met D 151.

Amper 50 m verder, draai naar het Britse Memoriaal en bezoekerscentrum.

De heuvelrug van Thiepval leverde de Duitsers een strategisch overzicht over hun verdediging en was daarom behoorlijk uitgebouwd en versterkt. De verovering ervan was gepland door de Britten op de 1ste juli maar dit objectief was op 26 september nog steeds niet gehaald. Na een grootschalig offensief op de oostelijke flank van de heuvel duurt het uiteindelijk tot 11 november 1916 vooraleer de laatste vijandelijke loopgraaf kan worden ingenomen.

Thiepval-monument

Het is de heuvelrug van Thiepval die door de Britse regering gekozen wordt om een gedenkmontument op te richten. De zegeboog gedenkt de succesvolle samenwerking tussen de Fransen en de Britten alsook de 72.000 soldaten van het Britse Imperium die zijn omgekomen in de Somme en geen gekend graf hebben.

Het bezoekerscentrum biedt ruimte aan een boekshop, souvenirwinkel, informatiecentrum, sanitair en een (betalend) museum.

Neem bij het verlaten van de parking de D 151, draai richting Authuille. De afdaling gaat soms wel iets te vlot om nog oog te hebben voor het panoramisch zicht over de vallei van de Ancre

Nog voor je bij de kerk van Authuille komt staat een Frans Monumentje voor de gesneuvelden. Neem de Rue Bustière richting Ovillers.

Op het einde van die weg, in Ovillers, draai rue Bréart de Boisanges.

Rij die uit en vervolgens, draai op de D 20, richting La Boisselle tot aan het STOP teken.

Le Mémorial de Thiepval

Ga verder op de D 20 tot aan de wegwijzer « La Grande Mine ».

©Garry

La Grande Mine

In de voorbereiding van de slag aan de Somme hebben mijnwerkers uit Wales een tunnel gegraven onder de Duitse linies om daar een springlading te leggen die een bres moest slaan in de vijandige verdediging. De krater is op vandaag nog steeds 100 m overmeten en is 30 m diep. Deze mijnkrater van La Boisselle, ook bekend in Britse kringen als de « Loch Nagar Crater », is een van de iconische gedenkplaatsen en vrij te bezoeken.

Terug naar de D 20.

Fraai neem richting Contalmaison tot aan de kruising met de D 147.

Richting Pozières.

©G.Wasikowski

De hoogste heuvel van dit front bevindt zich iets ten oosten van het dorp Pozières, versterkt met een dubbele gordel van loopgraven. Dit was weerom een scharnierpunt van de Duitse verdediging. Wanneer de Australische 1ste Divisie Pozières inneemt, voeren de Duitsers drie tegenaanvallen uit. De Australiërs drijven die telkens terug maar dit ten koste van hoge verliezen (5.285 man).

Pozières is de plaats in Europa waar de 1ste Australische voor het eerst slag levert in 1916. De obelisk of monument van deze divisie gedenkt de opoffering van de Australische vrijwilligers om dit dorp te ontzetten tijdens de slag aan de Somme.

Neem de D 929 die u na 250 m verlaat.

D 73 richting Bazentin.

Ga richting Longueval op de D 20, steek de D 197 over, tot aan de splitsing. Volg daar Ginchy .

Het Zuid-Afrikaanse gedenkteken

Het Zuid-Afrikaans park en zijn originele museum vertelt op een beeldrijke manier hoe Zuid-Afrika als bondgenoot heeft deelgenomen aan de 1ste en de 2de Wereldoorlog en opnieuw tijdens de Koude Oorlog.

Sedert de politieke omwenteling in Zuid-Afrika wordt meer plaats gemaakt om de rol van de gekleurde Zuid-Afrikaanse soldaten in de schijnwerpers te stellen.

In het bos achter het museum zijn de loopgraven nog duidelijk te zien. De enige boom die de slag heeft overleefd wordt er gekoesterd.

©Somme Tourisme

Guillemont is het volgende dorp op de route. Ofwel terug naar de D 20, ofwel over Ginchy en neem daar naar Guillemont.

Verlaat in Guillemont D 20 en ga rechtdoor naar de kerk en het Keltisch kruis voor de 16de Ierse Divisie.

Indien de deur van het kerkportaal niet op slot zit, neem dan even de tijd om de kleurrijke vredesboodschap te lezen die geschilderd staat op het gebint.

Volg de D 64, en ga verder op de D 64 door het dorp Mametz.

Neem in de bocht de afslag naar Fricourt op de D 464.

Doorkruis het dorp Fricourt en sla bij het verlaten P de rue du 8 mai 1945.

Draai naar Bécourt.

Voorbij het recyclepark is deze weg een heel eind ruw verhard. Een racefiets kan het daar lastig hebben, maar gewone fietsen komen er zonder moeilijkheden door. 700 m verder is er opnieuw asfalt.

Neem, eens aangekomen bij het (voormalige) kasteel van Bécourt, rue d'Albert , een straat die voorbij de Britse militaire begraafplaats van Bécourt komt.

Om tot bij Albert te komen moet je eerst een heuvel van 110m omhoog. Als je boven even halt houdt, dan krijg je zicht over de fabriek waar de neus van de A320 en overige Airbus tuigen wordt gebouwd. Aan de andere kant valt het monument van Thiepval ook vrij goed op.

Het stadje Albert binnenrijden op de rue de Bécourt

Rue Roger Salengro.

TAchterom het stadhuis van Albert, place Emile Leturcq.

In de rue Jeanne D'Harcourt komt u aan het einde aan op Place d'Armes waar de ingang van het Somme 1916 Museum zich bevindt.

Dit museum is gevestigd in een voormalige schuilkelder uit de Tweede Wereldoorlog, 250 meter lang en 10 meter onder de grond.

U vindt daar de ingang van het museum 1916, de VVV (dienst toerisme) met fietsverhuur en verder ook een bistro aan de overzijde van de basiliek .

©C.Ooghe

Tijdens de Eerste Wereldoorlog was de basiliek Notre-Dame de Brebières het onderwerp van een legende: in 1915 trof een granaat het beeld van de gouden Maagd, waardoor het scheef kantelde. Franse en Britse soldaten verklaarden dat "wanneer de maagd van Albert valt, de oorlog zal eindigen". In april 1918 werd de basiliek opnieuw gebombardeerd en stortte de Gouden Maagd op de grond.

Praktische informatie

Dienst toerisme de Haute Somme

📍 1 Rue Louis XI, 80200 Péronne
 ☎ +33 (0)3 22 84 42 38
 🌐 www.hautesomme-tourisme.com/

Dienst toerisme Pays du Coquelicot

📍 9 Rue Gambetta, 80300 Albert
 ☎ +33 (0)3 22 75 16 42
 🌐 www.tourisme-paysducoquelicot.com

Onderweg te zien

Musée Somme 1916

📍 Rue Anicet Godin, 80300 Albert
 ☎ +33 (0)3 22 75 16 17
 🌐 www.musee-somme-1916.eu/

Centre d'interprétation de Thiepval

📍 8 Rue de l'Ancre, 80300 Thiepval
 ☎ +33 (0)3 22 74 60 47
 🌐 www.historial.fr

Musée commémoratif sud-africain

📍 Route de Ginchy, 80360 Longueval
 ☎ +33 (0)3 22 85 02 17
 🌐 www.delvillewood.com/museum.htm

Accommodatie

Hôtel de la basilique

📍 3-5 Rue Gambetta, 80300 Albert
 ☎ +33 (0)3 22 75 04 71
 🌐 www.hotelbasiliquesomme.fr

Camping Bellevue

📍 27 Rue d'Albert, 80300 Authuille
 ☎ +33 (0)3 22 74 59 29
 🌐 www.camping-bellevue.meilleurhotel.top

Chambre d'hôtes B&B du bois Bernafay

📍 55 - 57 Grande Rue, 80300 Montauban-de-Picardie
 ☎ +33 (0)3 22 71 22 70
 🌐 www.bandb-somme-bernafaywood.com

Camping du Vélodrome

📍 Av. Henri Dunant, 80300 Albert
 ☎ +33 (0)3 64 62 22 53
 🌐 www.camping-albert.com

Restaurants

Bistrot Albert

📍 11 Pl. d'Armes, 80300 Albert
 ☎ +33 (0)9 72 83 03 62
 🌐 <https://m.facebook.com/people/Le-Bistrot-Albert/100066746779341/>

📍 **Ovillers-la-Boisselle** - Le poppy
 📍 **Albert** - Hôtel Restaurant de la basilique
 📍 **Thiepval** - Le cottage Geniève et Auguste
 📍 **Pozières** - Le Tommy

Fietsenmaker

MBK Brasselet Tony

📍 14 Place Emile Leturcq, 80300 Albert
 ☎ +33 (0)3 22 75 05 11
 🌐 <https://brasselettony.site-solocal.com/>

DE MEANDERS VAN HET GEHEUGEN

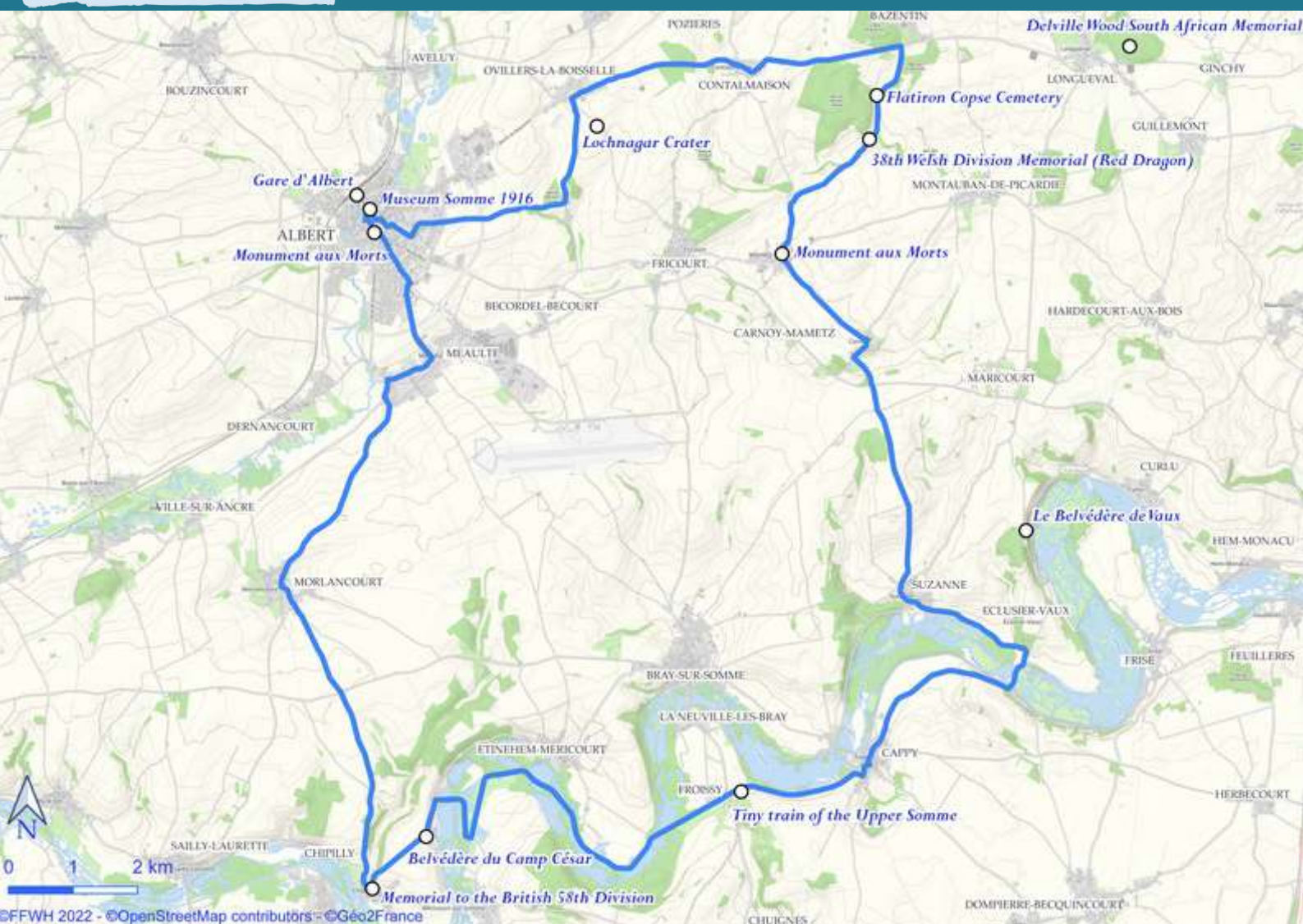
Van de vallei van de Ancre naar de meren van de Somme

 50 km

**Routes en knooppunten
beschikbaar op Google Maps**

Itinéraire

Deze rit start op het plein, Place d'Armes, en het museum 1916. Steek, met de rug naar de kerk, de plaats over.

©Somme Tourisme-RD

Office de Tourisme
Pays du Coquelicot

Museum 1916

Het museum is gevestigd in een ondergrondse tunnel uit de Middeleeuwen, ontworpen om de bevolking van de stad te beschermen tijdens verschillende invasies door de eeuwen heen.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd deze tunnel gebruikt als luchtafweergeschut voor de bevolking van Albert tijdens de Duitse bombardementen, het kon 1500 mensen huisvesten met slechts één waterpunt en één toilet!

©Somme Tourisme-JC

©C.Ooghe

Rij naar beneden op rue de Bordeaux en

in de rue Pierre Curie en vervolgens

de rue Gallieni en dan ↑ de rue Victor Hugo.

Voorbij het monument voor de gesneuvelde soldaten.

Bij de begraafplaats
rue Jean Mermoz D 329 Méaulte

©C.Ooghe

©C.Ooghe

Aan de rotonde (bij het warenhuis Mr. Bricolage)

de chemin de Méaulte

rue du cimetière

Bij het kruispunt

vers la Grand Rue / D64 Op het einde van de Grand Rue ,
voorbij het monument voor de gesneuvelde soldaten

D 42 Morlancourt

Nog voor de kerk van Morlancourt volg Cerisy / Bray .

Na 150 m Chipilly

steek D 1 over tot bij Chipilly

©C.Ooghe

In de loop van de 1ste Wereldoorlog werd de cavalerie geleidelijk vervangen door gepantserde voertuigen. Op het slagveld verloor het paard zijn aanvallende functie maar zijn aanwezigheid bleef van belang tijdens de duur van de oorlog. Acht miljoen paarden dienen ter verkenning, het verplaatsen van geschut en de evacuatie van gewonden. Deze trouwe bondgenoot van de infanteriesoldaat werd met respect behandeld.

Dit monument toont een artilleriesoldaat die zijn stervend paard troost. Het is uitzonderlijk om gewonde dieren afgebeeld te zien op monumenten.

Neem de rue d'Etinehem bij de kerk en klim naar de top van de heuvel met een panoramische zicht op het waterrijk gebied van de vallei van de Somme.

Belvédère du Camp César

De kuilen die achterbleven na het steken van turf liepen onder en vormen nu talrijke meren en een uniek moerasrijk natuurgebied. Dit maakt nu deel uit van het cultureel, ecologisch erfgoed van de Somme.

Bij het verlaten van het vista punt met picknickplaats is het zaak om de snelheid onder controle te houden op de steile afdaling. Eens beneden gaat het onmiddellijk.

naar de valei (Méricourt).

Over de brug van de sluis

Véloroute de la Somme, V30

Over 12 km loopt het jaagpad tussen het kanaal en de meren van de Somme. Dit pad is weliswaar niet geasfalteerd maar het is perfect bruikbaar voor alle types van fietsen. Over de laatste halve eeuw heeft het kanaal zijn commerciële rol ingeruild voor een louter recreatief gebruik.

Verlaat het jaagpad bij de wegwijzer « Proyart 4,4 km » om het museum van het treinmuseum van Froissy-Dompierre te bezoeken.

De smalspoorlijn werd aangelegd door het Franse leger.

Le Petit Train de la Haute Somme

www.petittrainhautesomme.fr

Na de oorlog werd het onderdeel Dompierre - Cappy van het netwerk vanaf 1921 tot 1926 in gebruik genomen door het bedrijf «Sucrerie centrale du Santerre » en blijft operationeel in dienst van dit bedrijf tot ergens in 1970.

Vrijwilligers openen voor het eerst een toeristisch treintraject in de zomer van 1971. In latere jaren werd een lengte van 7 km geleidelijk opnieuw in actieve dienst genomen en onderhouden door de vereniging APPEVA.

Terug op het jaagpad gaat

het kanaal naar de sluis van Cappy. Neem daar de Chemin du Bois

en daarna rue des Vergeaux in de richting van de wegwijzer.

Aan het monument voor de gesneuvelden ga

op de D 1 naar het restaurant van de jachthaven (Le Graal Accueil Vélo).

Vooraleer u ʀ gaat op de rue du 8 Mai 1945 kan u kiezen om de gezellige jachthaven van Cappy aan te doen. U vindt daar overnachting, een info punt en tijdens het zomerseizoen ook een restaurant met bar.

© S. Crampon

Eens u op de rue du 8 Mai verder rijdt,

komt u voorbij de kerk van Cappy en bij Eclusier-Vaux terug bij het kanaal.

© S. Crampon

© S. Crampon

Bij Eclusier-Vaux ! neem

steek de vallei over en geniet van een van de mooiste passages van de Sommevallei .

Ga Aan de rotonde

naar de kerk van Suzanne. .

Bij de kerk van Suzanne gaat het omhoog in de rue du Calvaire

en verder naar Carnoy. Steek de D 938 over met aandacht voor het verkeer.

Ga ʀ bij het kruis van Carnoy in de Grand rue .

en blijf die volgen tot aan de wegwijzer

Volg, aan het monumentje , de wegwijzers van de CWGC Welsh Division Memorial

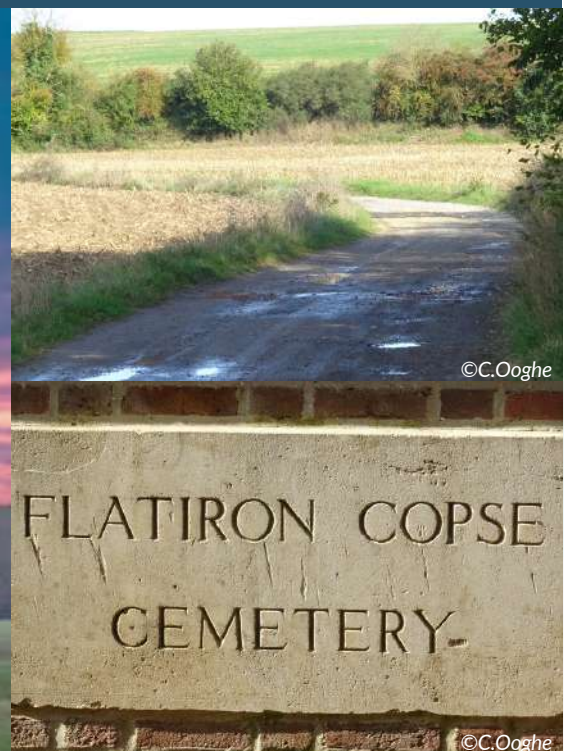

De Welshe draak

De opdracht van de 38ste divisie van Wales was om het bos van Mametz in te nemen. Een regen van kogels maakte iedere vordering onmogelijk en de commandant besloot om de aanval af te breken. Hij werd prompt vervangen en een nieuwe aanval volgde. Na een verschroeiend gevecht met bajonet op het geweer werd het bos uiteindelijk ingenomen, maar de verliezen waren aanzienlijk

Tegenover het bos staat nu de sculptuur van een rode draak, symbool van Wales. De vleugels gespreid en klauwend op de prikkeldraad stuurt hij bliksems naar de vijand in het bos. Dit is zonder meer het meest merkwaardige en ongewone monument dat u kan aantreffen op de oude Westfront.

©Lwood L.Desbois

©C.Ooghe

©C.Ooghe

700 m weg naar de Britse militaire begraafplaats is slechts half verhard maar toch bruikbaar.

In de Britse militaire begraafplaats “strijkijzer bos” (Flatiron Copse) rusten 3 paar broers zij-aan-zij. Tregaskis, Philby & Hardwidge.

©C.Ooghe

Het alfabetisch register levert meer informatie over de locatie van de graven. Verder is de weg verhard tot aan de D 20.

D 20 naar Contalmaison ↑ La Boisselle

Rue de Bécourt

Rue d'Albert

* in Bécourt maken we de verbinding met de rit « Pays du Coquelicot » en ook terug naar Albert langs de Britse militaire begraafplaats van Bécourt met ongebruikelijk portaal.

1966

©CWGC
© Copyright CW

2015

Lt. Kol. Arthur Joseph Berkeley Addison, commandant van het 9th York and Lancaster Regiment, sneuvelde op 1 juli 1916 op 49-jarige leeftijd.

Zijn lichaam werd pas in september gevonden in het niemandsland tussen Aveluy en Ovillers. Addison, die naar verluidt 2-3 dagen overleefde voor zijn dood, schreef in zijn notitieboekje: 'Tell the Regiment I hope they did well'. Hij ligt begraven op site I. W. 23.

Praktische informatie

Office de tourisme de Haute Somme

📍 1 Rue Louis XI, 80200 Péronne
 ☎ +33 (0)3 22 84 42 38
 🌐 www.hautesomme-tourisme.com

Office de tourisme Pays du Coquelicot

📍 9 Rue Gambetta, 80300 Albert
 ☎ +33 (0)3 22 75 16 42
 🌐 www.tourisme-paysducoquelicot.com

Onderweg te zien

Musée Somme 1916

📍 Rue Anicet Godin, 80300 Albert
 ☎ +33 (0)3 22 75 16 17
 🌐 www.musee-somme-1916.eu

Petit Train de la Haute Somme (APPEVA)

📍 58 Route de Roye, 80340 La Neuville lès Bray
 ☎ +33 (0)3 22 76 14 60
 🌐 www.petittrainhautesomme.fr

Accommodatie

Camping du Vélodrôme

📍 Av. Henri Dunant, 80300 Albert
 ☎ +33 (0)3 64 62 22 53
 🌐 www.camping-albert.com

Logis Hôtel de la Basilique

📍 3-5 Rue Gambetta, 80300 Albert
 ☎ +33 (0)3 22 75 04 71
 🌐 www.hotelbasiliquesomme.fr

Chambre d'hôtes L'Escal'ibur

📍 22 Chaussée Léon Blum, 80340 Cappy
 ☎ +33 (0)6 70 43 69 97
 🌐 www.booking-somme.com

Le Logis d'Anne-Sophie

📍 1 Grande Rue, 80340 Chuignolles
 ☎ +33 (0)6 71 32 80 99
 🌐 www.le-logis-danne-sophie.business.site

Restaurants

Le Bistrot Café-Brasserie

📍 11 Place d'Armes, 80300 Albert
 ☎ +33 (0)9 72 83 03 62
 🌐 www.facebook.com/Le-Bistrot-Albert

📍 Cappy - Le Graal

📍 Frise - La Sarcelle

📍 Eclusier-Vaux - Domaine des P'tits Bouchons

📍 Froissy - La Halte Gourmande

Fietsenmakers

Cycles Nicolas Dubois

📍 9 Rue du Faubourg de Bretagne,
 80200 Péronne
 ☎ +33 (0)3 22 84 42 47
 🌐 www.facebook.com/cyclesdubois

MBK Tony Brasselet

📍 14 Pl. Emile Leturcq, 80300 Albert
 ☎ +33 (0)3 22 75 05 11

EEN INTERNATIONALE HERINNERING

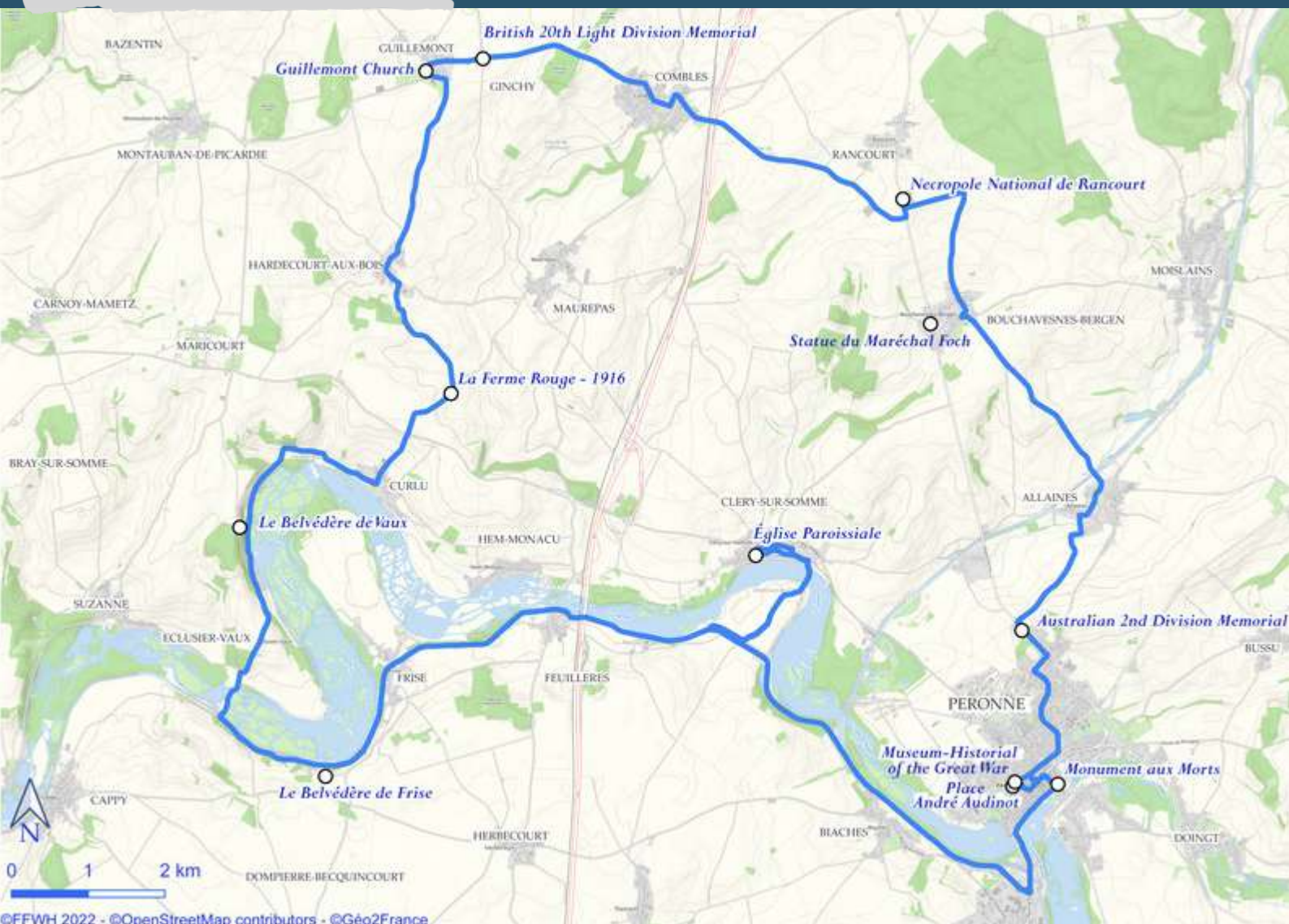
**Routes en knooppunten
beschikbaar op Google Maps**

Van Belvederes tot l'Historial de la Grande-Guerre

 52 km

Routebeschrijving

L'Historial de la Grande Guerre

Gelegen op een heuvel en haast geheel omgeven door meren en waterlopen, de Cologne en de Somme, is Péronne een strategische positie die moeilijk in te nemen is. De beschieting van het Pruisische leger in 1870 en door de vliegtuigen van het Nazi-Duits leger in 1940 hebben behoorlijk veel schade aangericht. Maar tijdens de 1ste Wereldoorlog werd de stad geheel in puin geschoten.

Péronne is het centrum van het herdenkingstoerisme. Opgetrokken tegen het middeleeuws kasteel vertelt het Historial de la Grande Guerre het verhaal van zowel de bevolking onder de bezetting als van de soldaten.

Van het plein André Audinot (gelegen aan het museum) naar het plein van ct. Louis Daudré kanover de D 1017 maar is veiliger over de autovrije rue du Gladimont, een voetgangers straat. Het stadhuis werd herbouwt maar ziet eruit als het stadhuis van voor de oorlog.

©C.Ooghe

Verlaat het plein cdt. Louis Daudre via de rue du Vert Muget.

Voor het postgebouw, rue Georges Clémenceau.

Rue de Jules Verne.

©C.Ooghe

Rij de avenue du Général de Gaulle naar omhoog tot aan het rond verkeersplein en # met de D 938.

Op D 938 naar het volgend rond verkeersplein, # met D 1017.

Op D 1017 tot aan het Australisch monument voor de 2de divisie.

©C.Ooghe

Het Australische oorlogsmonument op de Mont Saint-Quentin

In april 1918, tijdens het (laatste) grote offensief van het Duitse leger, wordt de Mont Saint-Quentin opnieuw heroverd. Het geallieerde tegenoffensief leidde het keerpunt van de oorlog in en dreef de vijand van de Marne, voor de poorten van Parijs, terug op de Somme.

De Mont Saint-Quentin, met zicht over de stad en de rivier, is dan de laatste grendel of hoeksteen van de Duitse defensieve stelling op de Somme. Tijdens de slag om die heuvel loopt de 2de Australische divisie storm tegen die heuvel en bevrijdt de stad Péronne.

©C.Ooghe

Mont Saint-Quentin was tijdens de Eerste Wereldoorlog van strategisch belang. Gelegen nabij een meander van de Somme en dominerend over de omgeving, was de Mont een belangrijk verdedigingspunt door zijn functie om de noordelijke en westelijke toegangswegen tot de stad Péronne te beschermen.

©C.Ooghe

Verlaat de D 1017, rue d'Allaines en daal af naar de kerk van Allaines.

Neem nu de Grande Rue, over het kanaal en blijf rijden op de route d'Allaines naar de kerk van Bouchavesnes-Bergen.

©C.Ooghe

Wanneer de gefortuneerde eigenaar van een Noorse rederij Frankrijk bezoekt na de oorlog, is hij onder de indruk van de vernielingen. Hij vraagt aan maarschalk Foch om een dorp aan te duiden dat hij kan adopteren en bijstaan in de wederopbouw. De Franse bevelhebber noemt het dorp Bouchavesnes. Talrijke donaties van de stad Bergen, Noorwegen, vloeien dan naar dit dorp in Picardië. Als dank voor deze steun heet het dorp voortaan Bouchavesnes-Bergen.

De rue de Bergen klimt rustig naar Rancourt met zijn indrukwekkende militaire begraafplaats.

Om daar te komen gaat het, en 700 m onverharde weg trotseren.

©C.Ooghe

Dit vermijden kan wanneer je ter hoogte van het huis n° 26 op de rue de Bergen¹ neemt en zo op de drukke D 1017 klimt naar de *Chapelle du Souvenir Français*.

La Chapelle du Souvenir Français en zijn begraafplaats

De bouw van deze kapel werd gestart door de ouders van luitenant Du Bos maar werd nooit afgewerkt. Het beheer is nu in handen van le Souvenir Français met een klein museum.

De begraafplaats van Rancourt is de grootste Franse necropolis in de Somme (8566 soldaten).

©C.Ooghe

De Britse militaire begraafplaats van Rancourt ligt aan de overzijde van de weg, tegenover de Franse. Het opschrift op het graf van soldaat Buckingham getuigt van de solidariteit onder soldaten in de loopgraven: "Je kan beter omkomen voor anderen, beste makker, dan leven voor jezelf (alleen)"

Zo heeft Rancourt zowel een Britse, een Franse als een Duitse (verzamel-) begraafplaats op haar grondgebied.

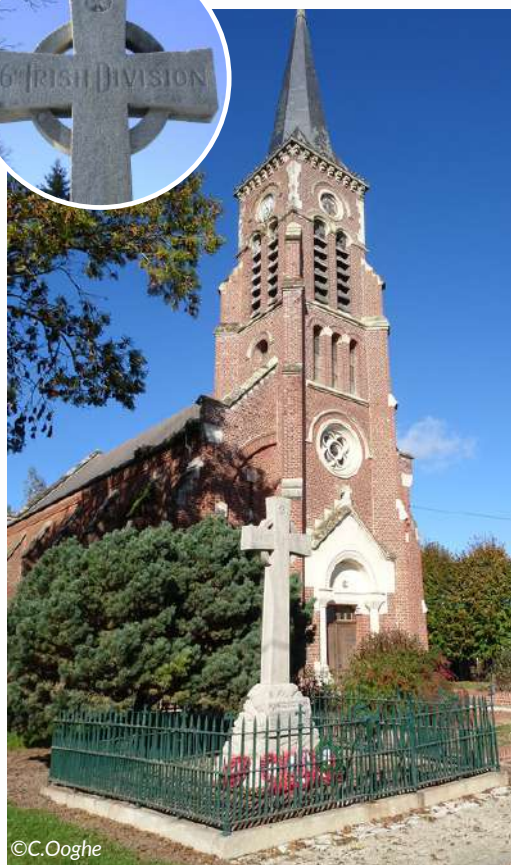
Op de D 1017 gaat het even richting Péronne om dan r^o op de D 20 te rijden naar Combles en de Duitse militaire begraafplaats.

Volg verder de D 20, dwars door Combles naar Guillemont.

©C.Ooghe

©C.Ooghe

D 64 waar aansluiting gemaakt wordt met de rit van « Le Pays du Coquelicot » .

Voor de kerk van Guillemont staat een Keltisch kruis, versierd met een Ierse klaver. Dit monument is opgedragen aan de 16e Ierse Divisie die op 3 september 1916 tijdens de Slag aan de Somme het dorp vocht en heroverde, maar herdenkt ook alle Ieren die zijn omgekomen tijdens de Grote Oorlog.

©C.Ooghe

Voorbij de kerk en dan 1 in de rue Ernst Jünger.

Rue de Combles richting Hardecourt aux Bois.

Ernst Jünger is een Duitse schrijver en veteraan van twee wereldoorlogen: aan het front tijdens de 1ste Wereldoorlog en als officier in de administratie van het door de Nazi's bezette Parijs.

Tijdens gevechten van 3 tot 6 september 1916 werd Guillemont heroverd door Ierse en Britse eenheden. In zijn boek, Oorlogsroes, (In Stahlgewittern) vertelt hij de ellende die hij beleefde in de loopgraven, ook in Guillemont, maar ook de fascinatie die hij ondergaat van het geweld van oorlog.

Rij voorbij de kerk van Hardecourt.

En neem de rue de Péronne of de D 146 B.

Verlaat de D 146 bij het buitenkomen van het dorp en draai richting Curlu.

Rue La Ferme Rouge.

Dwars de D938.

Rue du Four en rue de Fargny.

Rue de la Pierre St-Vast en Eclusier Vaux

©N.Bryant

De Belvedere van Eclusier-Vaux en zijn landschappen

Even afwijken van de route, naar het Belvédère de Vaux en het indrukwekkende panoramisch zicht is helemaal geen slecht idee. Bij het oversteken van de Somme vallei valt de oversteekplaats voor palingen op, l'anguillière.

De poelen en meren van Eclusier-Vaux maken deel uit van een uitgebreid netwerk van kuilen achtergelaten door een eeuw van turfsteken.

Blijf het kanaal volgen op de rue de Frise en verder op het jaagpad of de V 30, véloroute Valée de la Somme.

Verlaat het jaagpad ter hoogte van de sluis van Sormont voor een bezoek aan de kerk van Cléry s/Somme in Art Deco stijl.

Volg de rue d'Omiécourt en steek nogmaals de Somme vallei over

En dan rue Anne-Marie Vion.

Voor de meest nieuwsgierigen kun je stoppen bij La Chapelte British and Indian Cemetery.

Keer terug naar de V 30, véloroute Valée de la Somme zoals u gekomen bent.

En ga verder richting Péronne.

Op het einde, bij de jachthaven, steek de D 1017 over en rij dan verder.

Op het fietspad tot voor de oude stadsmuur.

Over de "Blackburn" brug op de Bd des Anglais tot aan het monument voor de gesneuvelden.

Picardië vervloekt de oorlog

IDit oorlogsmonument, ingehuldigd in 1926, is van het pacifistische type.

Centraal staat gebeeldhouwd een moeder die leunt over het lichaam van haar man (of zoon?) en woedend een vuist balt naar een onzichtbare vijand. Op haar gelaat valt haat, woede, vastberadenheid en verdriet te bespeuren.

De rue Béranger leidt u terug naar de D 1017.

En aan de stoplichten richting het plein ct. Louis Daudrè en het stadhuis met een uitzonderlijke collectie munten in het museum Alfred-Danicourt .

Praktische informatie

Dienst toerisme Haute Somme

📍 1 Rue Louis XI, 80200 Péronne
 ☎ +33 (0)3 22 84 42 38
 🌐 www.hautesomme-tourisme.com

Dienst toerisme Pays du Coquelicot

📍 9 Rue Gambetta, 80300 Albert
 ☎ +33 (0)3 22 75 16 42
 🌐 www.tourisme-paysducoquelicot.com

Onderweg te zien

Historial de la Grande Guerre

📍 Place André Audinot, 80200 Péronne
 ☎ +33 (0)3 22 83 14 18
 🌐 www.historial.fr

Musée Alfred-Danicourt

📍 2 Pl. du Commandant Louis Daudre, Péronne
 ☎ +33 (0)3 22 73 31 00
 🌐 www.musenor.com/alfred-danicourt-peronne

Accommodatie

Auberge des Remparts

📍 17 Rue Beaubois, 80200 Péronne
 ☎ +33 (0)3 22 88 41 10
 🌐 www.aubergedesremparts.fr

Camping du Port de Plaisance

📍 Rte de Paris, 80200 Péronne
 ☎ +33 (0)3 22 84 19 31
 🌐 www.camping-plaisance.com

Le Noir Lion

📍 16 rue du Noir Lionm, 80200 Péronne
 ☎ +33 (0)6 87 22 18 33
 🌐 www.noirlionperonne80.fr

Hôtel le Saint-Claude

📍 42 Place Louis Daudré, 80200 Péronne
 ☎ +33 (0)3 22 79 49 49
 🌐 www.hotelsaintclaud.com

Restaurants

Le Bistrot d'Antoine

📍 8 Place André Audinot, 80200 Péronne
 ☎ +33 (0)3 22 85 84 16
 🌐 www.bistrot-antoine.fr

Curly - Bar des îles

Frise - La Sarcelle

Péronne - Le Métissage, Louis XI, Shana, Central Gars du Nord, Chouette Gourmande, ...

Feuillères - Restaurant du Port

Fietsenmaker

Cycles Nicolas Dubois

📍 9 Rue du Faubourg de Bretagne, 80200 Péronne
 ☎ +33 (0)3 22 84 42 47
 🌐 www.facebook.com/cyclesdubois

www.somme-tourisme.com/accueil-velo

HET KANAAL VAN SAINT-QUENTIN

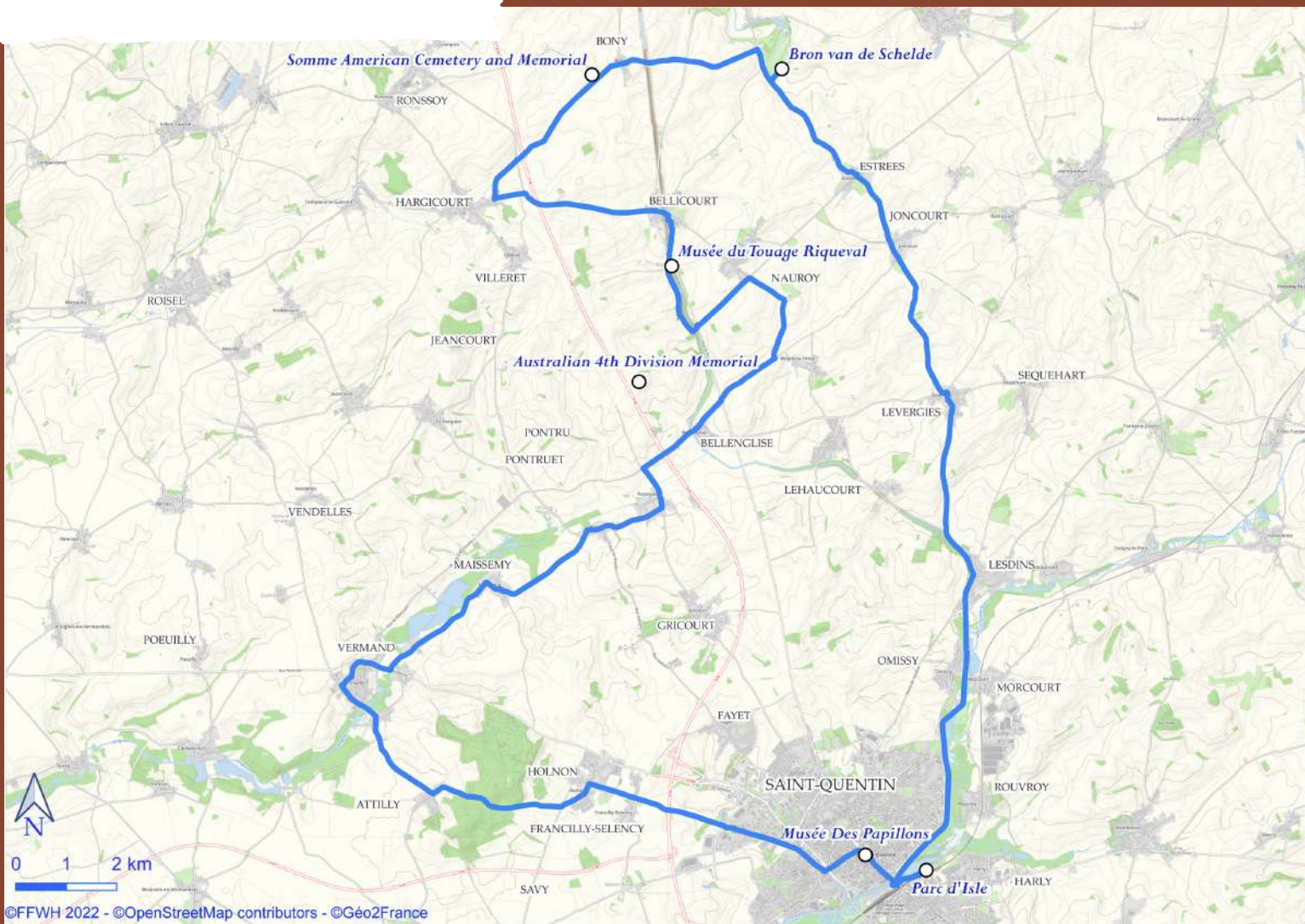
De Amerikanen aan de Somme

 63 km

Routes en knooppunten
beschikbaar op Google Maps

Routebeschrijving

De stad Saint-Quentin ligt aan de Somme. Tijdens de Duitse bezetting (1914-18) werd de stad ingelijfd in hun "SIEGFRIED" stelling, huizen geplunderd, de fabrieken verwoest en de weefgetouwen met hamers gesloopt. In september 1918 werd een groot Brits-Frans offensief ingezet door Douglas Haig (GB) ter bevrijding van Cambrai en Saint-Quentin. Na vier jaar oorlog hadden vele steden, zoals Lens, Arras, Saint-Quentin, Reims enz. haast opgehouden te bestaan. Om na de oorlog een duurzame vrede tot stand te brengen, moest Duitsland betalen voor de wederopbouw van die steden.

Stadhuis van Saint-Quentin

Wonderbaarlijk genoeg raakten de granaten van de Eerste Wereldoorlog het stadhuis nauwelijks. Het stadhuis van Saint-Quentin is een juweel van flamboyante gotische kunst en geeft uit op het grote plein met zijn Vlaamse uitstraling.

Verlaat het plein door de rue de la Sellerie te volgen tot aan de verkeerslichten.

Ga door de Rue d'Isle. Het conservatorium voor muziek en theater (op nr. 51) en de torens (vuurtorenmast) op de vier hoeken van de brug over de rivier maken deel uit van het bijzonder rijke Art Deco erfgoed van deze kunststad.

Op de rotonde, vervolgens de rue du Général Leclerc om de brug met de vier torens over te steken.

Onder de brug door, voor het station, richting Isle park.

Na het oversteken van het kanaal van Saint-Quentin naar het Parc d'Isle.

© Vincent Colin

Parc d'Isle

Het Parc d'Isle is een stedelijk recreatiegebied en een natuurreserveaat waar veel planten- en diersoorten leven. Je kan er je waterflessen vullen, maar je mag er niet fietsen!

Voordat u het jaagpad opzoekt, verdient het Oorlogsmonument uw aandacht. De halfreliëfs zijn van Paul Landowski. Deze Franse kunstenaar van Poolse afkomst heeft veel sculpturen gemaakt. De bekendste is de Christus de Verlosser op de heuvel boven Rio de Janeiro.

Het kanaal Saint-Quentin verbindt het bekken van Parijs, Noord-Frankrijk en België. Het verenigt de wateren van de Schelde, de Somme en de Oise. Het bestaat uit verschillende delen. Het kanaal van Saint-Quentin verbindt hier de Somme en de Schelde tussen de steden Saint-Quentin en Cambrai. Het was een van de belangrijkste kanalen in Frankrijk tot de jaren 1960/70.

Volg het jaagpad gedurende 7,6 km.

Bij gebrek aan voldoende ventilatie is de tunnel van Tronquoy niet toegankelijk voor voetgangers en fietsers. Verlaat daarom het pad en ga verder op de D 71 richting Levergies.

D 31.

D 71 Levergies (na amper 100 m).

Vrichting Joncourt en vervolgens dan Estrées.

250 m na het bord "Sources de l'Escaut" neemt u de landbouwstraat die geen naam schijnt te hebben gekregen!

Steek voorzichtig de D 1044 over en ga verder op de D 442 richting Bony.

Op de D 57, in Bony.

Eind september 1918 slaagden twee Amerikaanse infanteriedivisies, zij aan zij met twee Australische divisies erin door de Hindenburglinie te breken die boven aan het kanaal lag.

Somme American Cemetery

De begraafplaats ligt in het departement Aisne, maar heet officieel Somme American Cemetery. Naast de graven van Amerikaanse soldaten die omkwamen in de Slag om de Hindenburglinie, zijn er ook graven bijgezet van soldaten die vochten aan de Somme tijdens het grote Duitse offensief van 1918. Het is een van de acht Amerikaanse militaire begraafplaatsen uit de Eerste Wereldoorlog. Het bezoekerscentrum biedt rust en informatie.

Neem de D 57 naar Hargicourt.

D 331 naar Bellicourt.

U steekt de D 1044 over naar de D 93.

Voor de kerk in Bellicourt.

Aan het einde van de straat steekt u de D 1044 een derde keer over.

Souterrain de Riqueval

Om een kanaal tussen Cambrai en Saint-Quentin aan te leggen, was het hoger gelegen kalkplateau, dat de valleien van de Somme en de Schelde scheidt, een belangrijke obstakel. Het idee om het plateau te doorkruisen via een ondergronds kanaal leek destijds te ambitieus en werd verlaten. Napoleon gaf het bevel om het werk te hervatten. Tussen Bellenglise en Vendhuile werd een 5.670 meter lange tunnel gegraven. Op 28 april 1810 werd met het kanaal ook de Riqueval tunnel ingehuldigd door keizer Napoleon I en keizerin Marie-Louise. Het Musée de touage vertelt het verhaal van het kanaal en de elektrische lierboot die aken door de kanaaltunnel sleept.

 <https://youtu.be/H-ZbtfGmtzs>

Gelegen op de Hindenburglinie, veranderden de Duitsers het ondergrondse kanaal in een waar fort. Met de steun van 275 tanks kwam een gemengd korps van Australische en Amerikaanse eenheden doorheen deze strategische positie. De 46ste Britse Divisie was de eerste die de brug van Riqueval overstak en zo door de Hindenburglinie brak. Begin oktober was de overwinning zo goed als zeker.

Verlaat dit terrein via de landweg die langs de berm van de kanaaloever loopt tot aan een brug.

Steek de brug van Riqueval over en vervolgens ook de D 1044 om de D 932 te volgen tot aan het kruisbeeld waar.

de Chemin Bourré of de D 93 neemt die u boven, op de top van de heuvelrug, niet langer volgt.

Tot aan de D 1044 die u voor de vijfde keer oversteekt in de richting van Bellenglise op de D 33.

Op de D 31.

D73.

Rue du Calvaire richting Pontruet, ↑ Maissemy, Vermand op de D 1029.

Dorpscentrum.

Rue de Charles de Gaulle.

Rue de la Chapelle D 33, het Vermandois Museum en de Omignon.

D 33 richting Attily.

D 685 richting Holnon.

Rue du Maréchal Foch.

Rue de la Chaussée Romaine, Francilly-Selency en Saint-Quentin.

In de herfst van 1914 besloot het Duitse opperbevel een tijdelijke begraafplaats aan te leggen. Kaiser Wilhelm besloot daar een kapel te laten optrekken voor de doden van de drie naties. De meeste graven op de begraafplaats dateren van het Duitse lente-offensief van 1918. Na het einde van de Eerste Wereldoorlog hebben de Franse militaire autoriteiten op deze plaats de lichamen van de Duitse gesneuvelden uit de omgeving van Saint-Quentin bijgezet. Van meer dan 98 nabijgelegen begraafplaatsen werden Duitse soldaten, die voorheen in veldgraven waren begraven, verzameld.

Aan het einde van de Rue de la Chaussée Romaine volgt u het bord "Hôtel de Ville".

Praktische informatie

Office de tourisme et des congrès du Saint-Quentinois

 3 rue Emile Zola - 02000 Saint-Quentin
 +33 (0)3 23 67 05 00
 <https://www.destination-saintquentin.fr/>

Office de tourisme du Vermandois

 Hameau de Riqueval – RD1044
- 02420 Bellicourt.
 +33 (0)3 23 09 37 28
 <https://www.ot-vermandois.com/>

Onderweg te zien

Musée Antoine Lécuyer

 28 rue Antoine Lécuyer – 02100 Saint-Quentin
 +33 (0)3 23 06 93 98
 <https://www.saint-quentin.fr/109-musee-lecuyer.htm>

Accommodatie

Maison de l'Omignon

 1 rue des Fontaines – 02490 Vermand
 +33 (0)6 20 04 29 30
 <https://www.maison-omignon.fr/>

Restaurants

 Mogelijkheid om te eten in Saint-Quentin, Holnon, Vermand en Estrées.

Fietsenmakers

Cycles Evasion

 Route d'Amiens, Centre Commercial de Saint-Quentin,
les Marlettes – 02100 Fayet 80200 Péronne
 03 22 84 42 47
 <https://www.cyclesevasion.com/>

VAN LAON NAAR DE CHEMIN DES DAMES

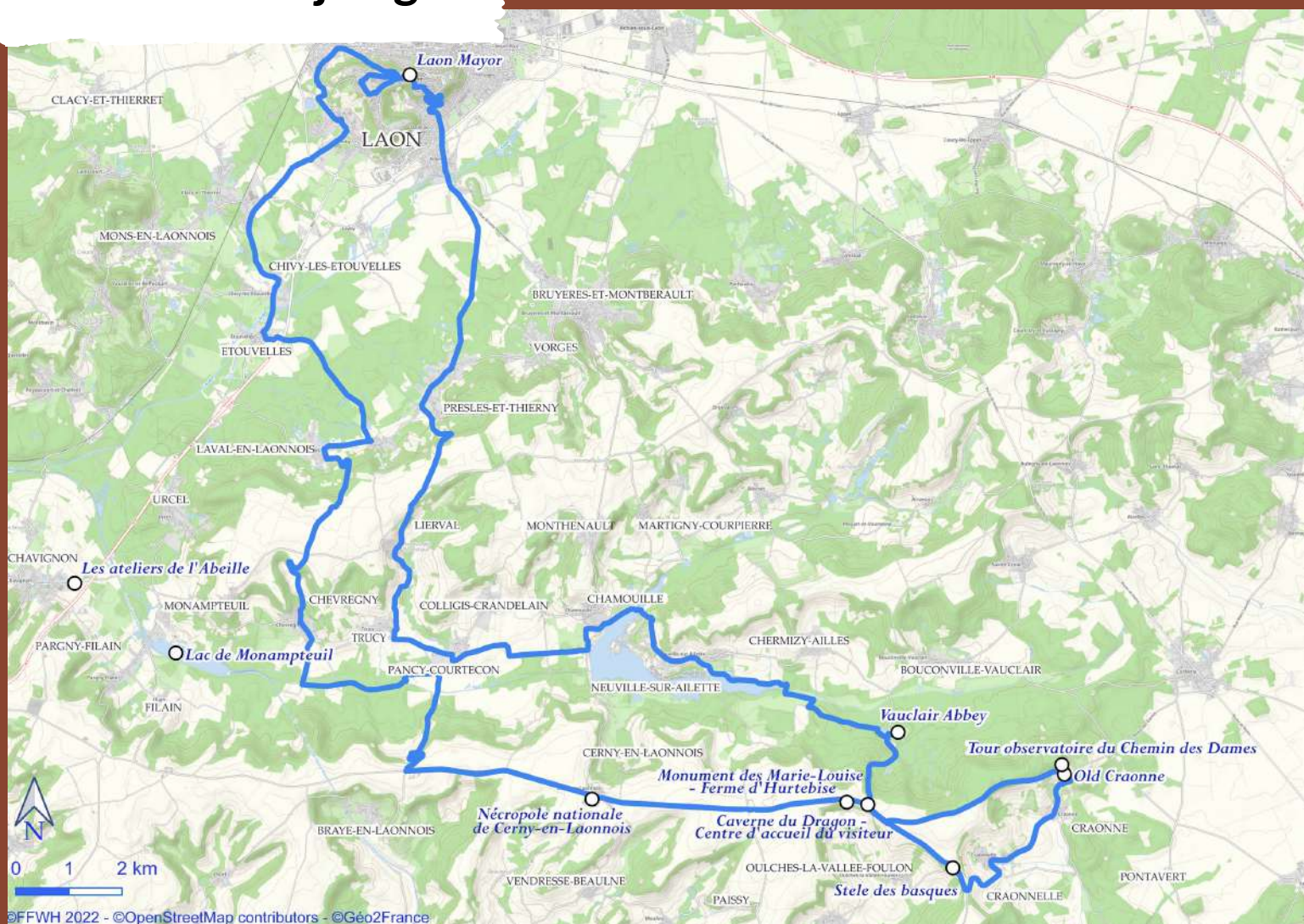
Tijdens deze rit verkent u de Laonois, regio van Laon, en de belangrijkste plaatsen van de slag om de Aisne (1917).

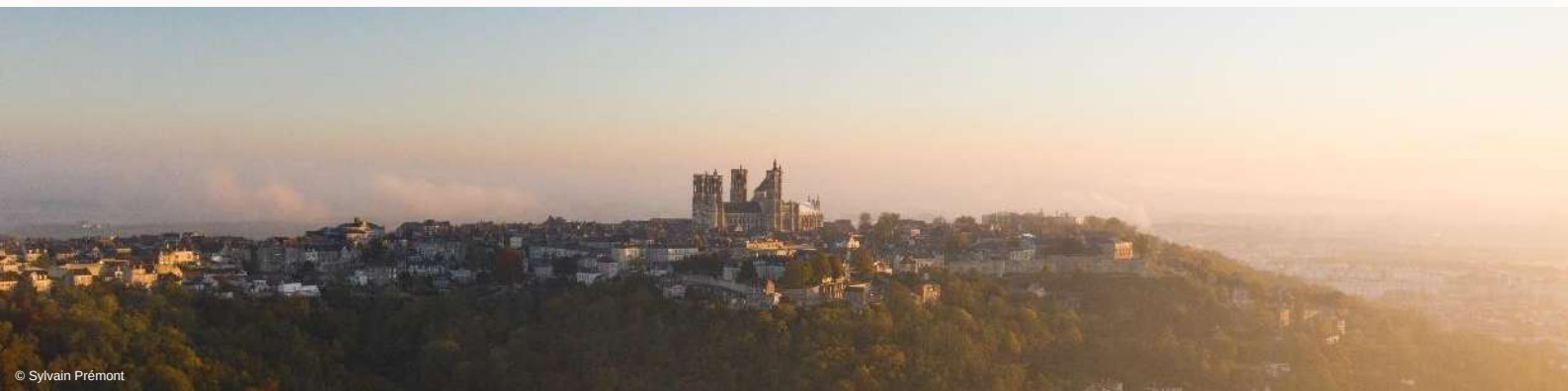
Routes en knooppunten beschikbaar op Google Maps

 63 / 73 km

Routebeschrijving

Laon ligt op een reliëf van honderd meter hoog, dat de hele omringende vlakte domineert. De rivier Ardon stroomt aan de voet van de zuidelijke helling van de heuvel. Met zijn steile flanken, heeft de topografie eeuwenlang de status van deze stad bepaald; een moeilijk in te nemen natuurlijke vesting. De stad werd een toevluchtsoord tegen agressie van buitenaf.

De bewoning van de bovenstad begon pas in de Gallo-Romeinse tijd. Het werd een belangrijke stad in de vroege middeleeuwen, als koninklijke residentie, bisschopsstad en belangrijk cultureel centrum. Tijdens de Franse Revolutie werd Laon de hoofdstad van het departement Aisne (02).

Het historische centrum bleef relatief gevrijwaard van vernieling door het Pruisische leger in 1870 en de Eerste Wereldoorlog. Laon viel op 2 september 1914 en bleef tot 13 oktober 1918 een van de belangrijkste Duitse steunpunten, en het dichtst gelegen bij Parijs.

Stadhuis van Laon

Het neoklassieke stadhuis van Laon kijkt uit over de Place du Général Leclerc en wordt het vertrekpunt van deze rit.

Volg "REMPARTS SUD".

Neem de Châtelainestraat en vervolgens de Paul Doumerstraat.

Rue de Signer, Voor de prefectuur.

Rue Enguerrand Quarton.

De Porte d'Ardon, een van de stadspoorten van de omwalling, en de weg daalt af naar de Faubourg d'Ardon. U rijdt voorzichtig de Ardon-helling omlaag en blijft op de D 54.

Bij de eerste stoplichten en bij de tweede stoplichten, volg nu de Rue Arsène Houssaye, de D 967, tot u Laon.

Waar u de D 54 richting Presles-et-Thiérny vindt.

In het dorp, volg 750 m lang de D 25.

U vindt de D54 richting Lierval.

In Lierval blijft u op de D 54.

Rue des Basses Vignes dan D 54 na het verlaten van het dorp D90.

Op de D 19, aan het einde van de D 54, richting Crandelain.

Voor de kerk in Crandelain, verlaat u de D 19.

Neemt u de VOIE VERTE DE L'AILETTE.

U steekt de D967 over en volgt de VOIE VERTE tot de voetgangersbrug over de Ailette.

Richting de **Abbaye de Vauclair**, na het oversteken van de Ailette.

Abbaye de Vauclair

In de vallei van de Ailette, aan de voet van de noordelijke helling van de Chemin des Dames, werd in 1134 een abdij van cisterciënzer monniken gesticht. De monniken besloten een veel grotere abdij te bouwen. De bouw ervan duurde tot 1527. Er werden steengroeven gegraven om de in de omgeving beschikbare steen te winnen. Tijdens de Grote Oorlog werden sommige ondergrondse galerijen zowel door de Fransen als de Duitsers gebruikt als schuilplaats. Beschadigd tijdens de Franse Revolutie van 1789, werd de abdij nationaal bezit, verkocht en volledig verwoest tijdens het offensief van 1917, bekend als de slag bij de "Chemin des Dames".

Keer terug naar het zebrapad waar u de D 886 overstak voordat u bij de abdij aankwam. Neem de D 886 tot aan het plateau tussen de vallei van de Aisne in het zuiden en de vallei van de Ailette in het noorden.

Dit plateau is een prachtig observatorium en een geduchte verdedigingspositie. Talrijke gedenkplaten getuigen van de bloedige gevechten om de controle over dit plateau. Het bronzen beeld stelt een soldaat van de keizerlijke garde en een poilu voor. Dit monument herdenkt dus zowel de slag die Napoleon op het plateau heeft geleverd als de gevechten van de Grote Oorlog.

Om hun voogd te bezoeken werd een weg aangelegd voor het comfort van Adelaide en Victoire, de dochters, "Dames", van Lodewijk XV. Deze weg kreeg daarop de naam "Chemin des Dames". Samen met Verdun, Argonne, de Somme en Ieper werd de slag bij de "Chemin des Dames" bekend als een van de grote slagvelden van de oorlog van 1914-1918.

* Een extra lus van 10 km sluit hier aan de lus van 63 km. U kiest hier indien u deze rit 10 km langer maakt of niet.

Voor deze escapade van 10 km op de Chemin des Dames, neem de D 18 naar Craonne.

Na 500 meter.

U passeert een vistapunt bij het oude dorp Craonne. De uitkijktoren van de Chemin des Dames, 20 m hoog, bevindt zich op 200 m van de weg, tussen de bomen. U komt er via een pad dat start aan de parkeerplaats tegenover het verwoeste dorp "vieux Craonne" een aangeduid is met een wegwijzer.

© Sylvain Prémont

Ga daarna verder op de D18.

D 18 CD Craonnelle, Bij het Monument aux Morts.

3.934 lichamen, waaronder 24 Britse en 2 Belgische soldaten, zijn bijgezet in de nationale begraafplaats van Craonnelle.

U blijft de D 18 volgen, voorbij de obelisk voor de divisie van Baskenland, naar de Caverne du Dragon.

* Aangekomen bij het monument van 1814 -1914 (Monument des Marie-Louise) is de lus gesloten.

© Conseil Départemental de l'Aisne

Caverne du Dragon

De galerijen van de voormalige steengroeve werden door de Duitsers omgebouwd tot ondergrondse barakken, slaapzaal, schuilplaatsen, eerstehulp post en communicatiecentrum. De Duitsers noemden de grot "Drachen-höhle" omdat, volgens Duitse verslagen, de rook van de keukens deed denken aan het hol van de draak Fáfnir, gedood door de held Siegfried in het Nibelungen-epos, en zo verscheen de naam. Tegenwoordig is de Drakengrot omgebouwd tot een museumruimte gewijd aan de Eerste Wereldoorlog, met een informatiebalie, winkel, sanitair gebouw en een prachtig terras.

Neem de D18 richting de Franse nationale militaire begraafplaats van Cerny-en-Laonnois.

2 km verder verlaat u de D 18 richting LAC DE MONAMTEUIL of de vallei van de Ailette.

Volg vanaf hier "VOIE VERTE" tot over de kleine brug en eveneens de aansluiting met* de rit van Coucy-le-Château.

Op de D191.

Voor de kerk in Chevreigny, rue du Mont des Vaches.

Richting Laval-en-Laonnois.

Bij het oorlogsmonument in Laval-en-Laonnois op de D 25.

Bij de ingang van het dorp Nouvion-le-Vineux, rue des Chauds Prés.

Kruis de N2 met grote voorzichtigheid.

In Etouvelles, neem de D 542 richting Chivy-lès-Etouvelles.

Voor de kerk Saint-Pierre-aux-Liens in Chivy-lès-Etouvelles, de rue de Clacy.

Op de D 652.

Blijft u niet langer dan 100 m voordat u op een pad komt dat u rechtstreeks naar de D 5 leidt. Het profiel van de stad met de kathedraal heeft Laon de bijnaam "Montagne Couronnée" opgeleverd.

In avenue du Maréchal Foch, voor de oude kazerne naar de rotonde.

Om van de rotonde naar de bovenstad, de middeleeuwse stad Laon, te gaan, hebt u de keuze om op de D 5 te blijven en de weg te delen met voertuigen, of de steile helling van St-Just te nemen. Wees bereid om te voet te eindigen! Hieronder vindt u deze route.

Volg "Camping".

En neem het pad voor de ingang van de camping. Ancien Chemin de Semilly.

Rue Daniel Tarpin.

Rond-Point des Cisterciens, D 740 richting CENTRE VILLE.

Slechts 100 m verder op Rampe Saint-Just

Wanneer u in de bovenstad aankomt, neemt u de rue Saint-Cyr.

Rue John Fitzgerald Kennedy.

De Rue du 13 Octobre brengt u terug naar het hart van de stad en het vertrekpunt van deze fietsrit.

Praktische informatie

Office de Tourisme du Pays de Laon

📍 Place du Parvis – 02000 Laon

☎ +33 (0)3 23 20 28 62

🌐 <https://www.tourisme-paysdelaon.com>

Onderweg te zien

Souterrains de la citadelle

📍 Place du Parvis – 02000 Laon

☎ +33 (0)3 23 20 28 62

🌐 <https://www.tourisme-paysdelaon.com>

Axo'Plage, Lac de Monampteuil

📍 Lieu dit – 02000 Monampteuil

☎ +33 (0)3 23 80 92 41

🌐 <http://www.ailette.org/Axo-Plage>

Caverne du Dragon

📍 Chemin des Dames

02860 Oulches-La-Vallée-Foulon

☎ +33(0)3 23 25 14 18

🌐 <https://www.chemindesdames.fr/>

Center Parcs Domaine du Lac d'Ailette

📍 1 Parc Nautique de l'Ailette

02830 Chamouille

☎ T : +33 (0)3 23 25 00 00

🌐 https://www.centerparcs.fr/fr-fr/france/fp_LA_vacances-domaine-le-lac-d-ailette

Accommodatie

Les Hôtes d'Eloïse

📍 13 rue du Cloître – 02000 Laon

☎ +33 (0)6 70 14 12 20

🌐 <https://www.booking.com/hotel/fr/les-hotes-d-eloise.fr.html>

Center Parcs Domaine du Lac d'Ailette

📍 1 Parc Nautique de l'Ailette

02830 Chamouille

☎ +33 (0)3 23 25 00 00

🌐 https://www.centerparcs.fr/fr-fr/france/fp_LA_vacances-domaine-le-lac-d-ailette

Hôtel-restaurant du Golf de l'Ailette

📍 23 rue du Chemin des Dames

02860 Chamouille

☎ +33 (0)3 23 24 84 85

🌐 <https://www.ailette.fr/fr/hotel-spa-golf-reims>

Ferme du Château

📍 21 rue de la Chaussée Romaine

02000 Monampteuil

☎ 33 (0)3 23 23 48 49

🌐 <https://www.la-ferme-du-chateau.fr/>

Restaurants

 Mogelijkheid om te eten in Laon, Etouvelles, Pargny-Filain, Cerny-en-Laonnois en Chamouille.

Fietsenmakers

Mégacycles

 1134 Avenue Georges Pompidou – 02000 Laon

☎ +33 (0)3 23 20 29 29

🌐 <https://veloland.com/magasins/veloland-laon-megacycles.php>

VAN HET KASTEEL VAN COUCY NAAR HET MEER VAN MONAMPTUIL

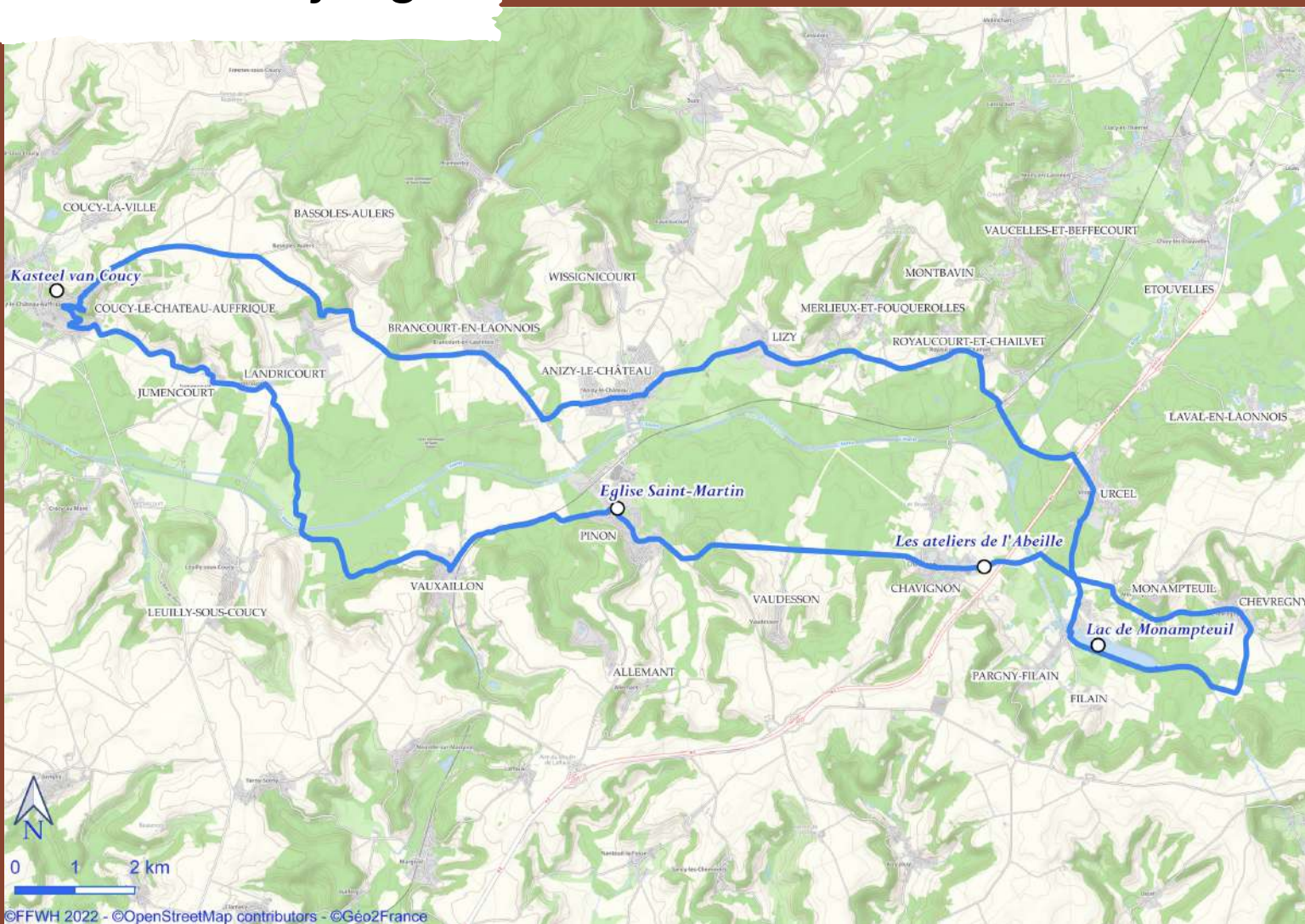
54 km

Routes en knooppunten
beschikbaar op Google Maps

Routebeschrijving

De Heren van Coucy waren 200 jaar lang een van de machtigste families in Noord-Frankrijk. Het kasteel van Coucy wordt beschouwd als een van de belangrijkste versterkte heerlijkheden uit de middeleeuwen. Lodewijk XIV beval de ontmanteling ervan, wat gebeurde in 1652.

Tijdens de Franse Revolutie werd het kasteel nationaal bezit en verkocht. De imposante ruïnes werden in 1829 door de staat gekocht. De kasteelruïnes werden vervolgens geconsolideerd door verschillende architecten, waaronder Viollet-le-Duc. Vóór 1917 stond het kasteel van Coucy bekend om zijn imposante meestertoren, donjon, die, samen met die van het kasteel van Vincennes, de hoogste was die ooit in het westen werd gebouwd.

De stad Coucy-le-Château werd drie jaar lang bezet door de Duitse legers. Toen de militaire operaties aan de Somme en de Maas een tekort aan Duitse mankracht veroorzaakten, besloot de Duitse generale staf tot een strategische terugtrekking naar de zogenaamde "Hindenburg" positie. Een methodisch evacuatieplan omvatte de vernietiging van de donjon, de stad, de torens en de poorten.

De ruïnes van het kasteel worden nu gerestaureerd. De site draagt nog de sporen van zijn vroegere macht en middeleeuwse schoonheid. De ruïnes van Coucy-le-Château zijn grandioos en vormen een van de meest emblematische en toeristische plaatsen van het departement Aisne.

Porte de Laon

Gelukkig werd voor de Porte de Laon, 1 van de 3 stadspoorten, een kleinere springlading gebruikt.

De middeleeuwse geschiedenis van de Heren van Coucy wordt verteld in het boek "De waanzinnige 14de eeuw" . Barbara Tuchman, Uitgever: Elsevier, ISBN:9789010059147 .

De rit begint aan de Porte de Laon. Volg daar de D 5, met een paar heuvels, richting Brancourt-en-Laonnois.

D 5 Anizy-le-Château.

D 5 Lizy.

U verlaat de D 5 wanneer u Royaucourt-Chailvet binnenrijdt.

Chemin de l'Usine.

Bij de STOP.

D 15 Urcel, onder de brug door.

Over de Ardon.

D 23 (bij de STOP).

Ga onder de N 2 door, rij dan door Urcel.

Aan de uitgang van het dorp, vindt u de D 15.

Lac de Monampteuil.

D 19 richting Monampteuil.

Chevregny.

D19 Chevregny.

* Bij de kerk van Chevregny = aansluiting met de rit van Laon.

D 191 , rue du Clos du Pavé , vervolgens de borden
VOIE VERTE DE L'AILETTE.

Lac de Monampeuil

Het meer van Monampeuil werd gegraven om de watervoorziening te garanderen voor het kanaal dat de rivieren Aisne en Oise verbindt. Het is geschikt voor alle soorten watersporten.

De VOIE VERTE (17 km) voert u door het bos, de weilanden en de waterzieke vlakte, meestal gelegen tussen het meer en het kanaal.

Aan het einde van het meer volgt u het fietspad parallel aan de D15.

D15, bij de rotonde.

Op de kruising van de D15 en de D19 neemt u de D19.

Aan het einde van de D 19 volgt u niet langer de borden voor het " VOIE VERTE " maar volg nu de D 23.

Chavignon.

U steekt het kanaal van l'Oise naar de Ailette over. Let op de Duitse bunker aan de kant van de weg!

In Chavignon, verlaat u de D 23 om de D 19 Pinon te vinden.

D 14 (bij de STOP).

D 551, bij het Monument voor de Gesneuvelden.

D 1990, even voor Vauxaillon.

Leuilly s/Coucy .

Courson.

D532.

Jumencourt.

D1500 richting COUCY LE CHÂTEAU.
Terug bij start !

Praktische informatie

Office de Tourisme Cœur de Picard

📍 Rue du Port – 02300 Chauny

☎ +33 (0)3 75 30 00 21

🌐 <https://coeurdepicard.com/>

Onderweg te zien

Château de Coucy

📍 Rue du Château – 02380 Coucy-Le-Château-Auffrique

☎ +33 (0)3 23 52 71 28

🌐 <https://www.chateau-coucy.fr/>

Axo'Plage, Lac de Monampteuil

📍 Lieu dit – 02000 Monampteuil

☎ +33 (0)3 23 80 92 41

🌐 <http://www.ailette.org/Axo-Plage>

Accommodatie

Domaine du Lion Rouge

📍 62 avenue d'Altenkessel – 02380 Coucy-Le-Château-Auffrique

☎ +33 (0)6 84 28 80 46

🌐 <https://domaine-du-lion-rouge.com/>

Hôtel -restaurant Le Belle Vue

📍 2 Porte de Laon – 02380 Coucy-Le-Château-Auffrique

☎ +33 (0)3 23 52 69 70 -

🌐 <https://www.hotel-bellevue-coucy.com/>

Ferme du Château

📍 21 rue de la Chaussée Romaine
02000 Monampteuil

☎ +33 (0)3 23 23 48 49

🌐 <https://www.la-ferme-du-chateau.fr/>

Restaurants

📍 Mogelijkheid om te eten in Coucy-Le-Château-Auffrique, Anizy-Le-Grand en Pargny-Filain.

RSCycles

📍 102 Rue de la Chaussée – 02300 Chauny

☎ +33(0)3 64 14 67 81

🌐 <https://rscycles-chauny.myshopify.com/>

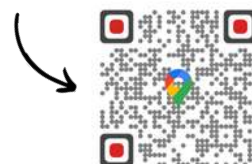
DE VESTING VERDUN

Over het slagveld van Verdun

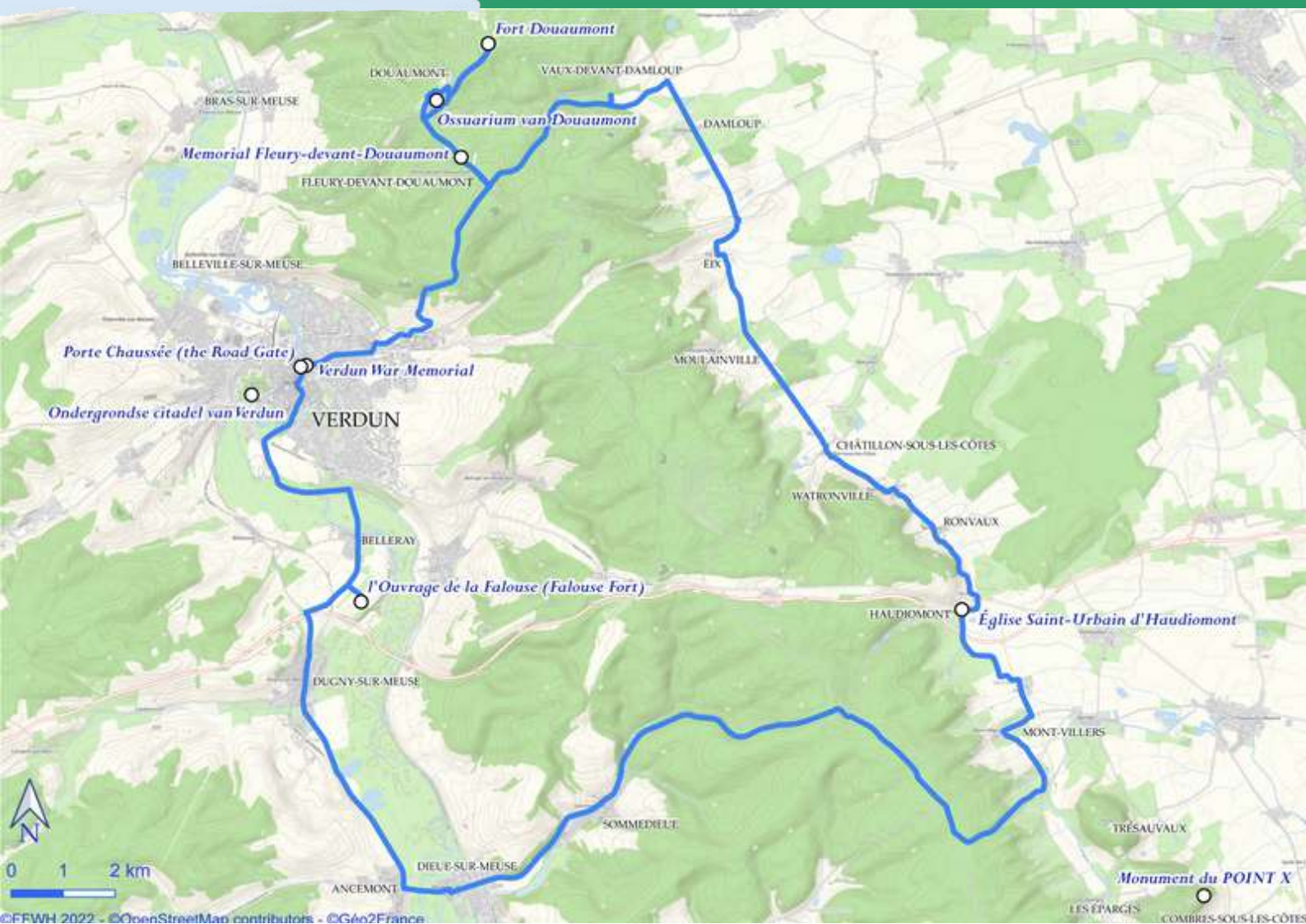
 66 km

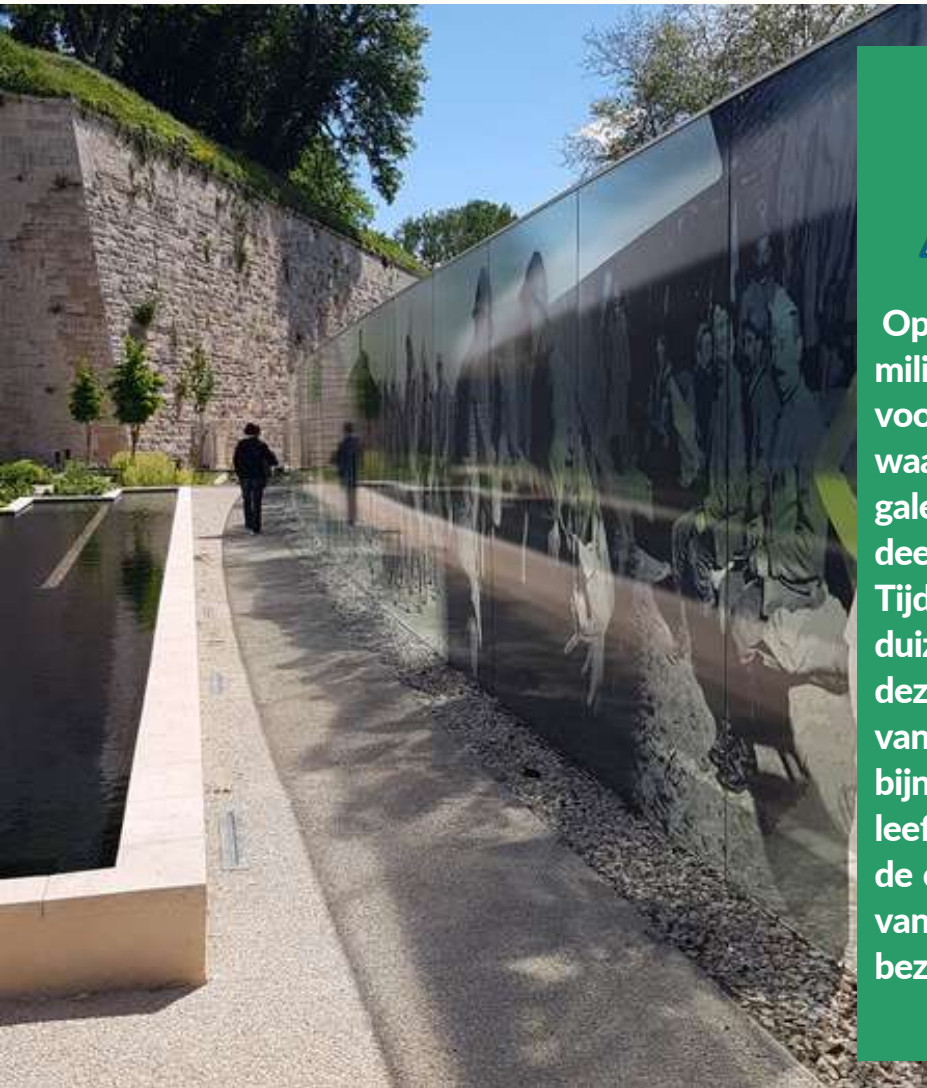
Routes en knooppunten
beschikbaar op Google Maps

Routebeschrijving

Verdun is gebouwd op beide oevers van de Maas, de rivier die van zuid naar noord door de stad stroomt en eveneens door het Franse departement, La Meuse, genoemd naar de rivier. Het verdrag van Verdun verdeelde in 843 het Karolingische rijk onder de drie kleinzonen van Karel de Grote. Het graafschap Verdun valt dan onder het midden-rijk van Lotharius de 1ste. Na het verdrag van Münster (1648) maakt de stad en het bisdom van Verdun definitief deel uit van het Franse koninkrijk.

De ondergrondse citadel

Op het einde van de 19de eeuw bouwen de militaire ingenieurs een gordel van vooruitgeschoven defensieve stellingen waar de citadel, met een netwerk van galerijen tot 16 m diep onder de rotsen, ook deel van uitmaakt.

Tijdens de slag bij Verdun, in 1916, vinden duizenden soldaten een onderkomen in deze ondergrondse citadel. Tegen het einde van de oorlog telt dit ondergronds bolwerk bijna 7 km gangen. Het is mogelijk om de leefomstandigheden van de soldaten onder de citadel te leren kennen, vermits een deel van die ondergrondse burcht kan worden bezocht

Aan het monument voor de zonen van Verdun, place de la Nation, vertrekt deze rit. Steek de Maas niet over op de brug die uitgeeft op de Porte Chaussée

Neem het jaagpad, parallel aan de Quai de la République, tot aan de sluis n° 19

Bij de sluis van Belleray op D 301

Steek de Maas over en in de richting van Billefont

Ouvrage de la Falouse

Het versterkte bolwerk van La Falouse is nagenoeg intact gebleven en nu volledig gerestaureerd door een ploeg van vrijwilligers die het erfgoed van de Grote Oorlog in stand willen houden en het verhaal vertellen over de leefomstandigheden van de Franse soldaten

D 34 richting van Dugny s/M , rij door Dugny en verder op de rue de Saint-Mihiel of de D 34

Steek de Maas over en in de richting van Billefont

Verlaat bij Ancemont de D 34. D 159 naar Sommedieue.
Doorkruis het dorp Dieue s/ M

Niet langer op de D 159 volg in Dieue de wegwijzers
↑ richting Sommedieue.

Steek de Maas over en, opnieuw op de D 159, gaat het richting Sommedieue.

Volg, in Sommedieue, verder de D 159 naar Haudiomont, tot bij het kruispunt met de D 331

Richting Hattonchâtel op de D 331. Volg dan richting Saint-Rémy-la-Calonne op de D 332

Aansluiting met de rit « Lac de Madine ». Richting Haudiomont op de D 154.

D 154 naar Fresnes en Haudiomont.

D 21 Haudiomont

D 154 Haudiomont 3 km

Bij de kerk van Haudiomont, nog steeds op de D 154 tot aan
kruispunt met de D 903

Steek de D 903 over met de nodige aandacht voor het verkeer en
dan op de D 24 en verder richting EIX en Damvillers

Voorzichtig de D 603 oversteken en volg verder D 24 naar
Damloup.

De 118 mijlpalen in roze graniet, ontworpen door Vauthier, geven aan waar het front lag op 18 juli 1918, het kantelpunt van de oorlog. De Adrianhelm, ontwikkeld als eerste stalen helm voor de loopgraafoorlog, rust bovenaan op laurierkrans.

D 913 richting het Mémorial en het fort van Douaumont.

Het beeld van de leeuw van Souville geeft aan hoever de Duitse opmars kwam en op die plaats gestopt werd tijdens de slag om Verdun.

Verwoest dorp Vaux

Het dorp Vaux, één van de 9 dorpen die van de kaart geveegd werd door de beschieting tijdens de slag, werd wederopgebouwd en ligt nu op 500 m van de weg. De boodschap van de toenmalige Franse president, Raymond Poincaré, verdient een ogenblik van bezinning

Le Mémorial de Verdun

Het memorial museum begon in 1967 op initiatief van een veteraan van de slag bij Verdun. Het opzet is om de bezoeker te laten ervaren en begrijpen hoe het eraan toging op het slagveld tijdens de gevechten.

Ter gelegenheid van de 100 jaar herdenking werd het museum heringericht en uitgerust met visuele communicatie die de jonge generatie aanspreekt

De hoeksteen van de buitenste gordel van verdediging voor Verdun, het fort Douaumont, werd in februari ingenomen door de Duitse troepen. Vanaf dat ogenblik is het de Franse artillerie die dood en vernieling zaait over het fort en zijn omgeving. Het lijvig schild in beton is door deze beschieting grotendeels verdwenen zo niet grondig beschadigd.

Het is pas in oktober van hetzelfde jaar dat de Fransen erin slagen om het fort opnieuw in te nemen. De militaire ingenieurs herstellen en versterken dan zo goed als mogelijk het fort met barricades, chicanes, schuttersposten, maar het fort zal niet opnieuw belaagd worden.

Keer na dit bezoek terug op uw stappen naar de militaire begraafplaats en het Memoriaal

D 913 in de richting van Stenay, voorbij het gedenkmonument voor de moslimsoldaten

D 913 c naar het Ossuaire de Douaumont, en de gedenkmuur voor de soldaten van Joods geloof. .

L'Ossuaire de Douaumont

In de nadagen van de wapenstilstand bezoekt de bisschop van Verdun, Mgr. Charles Ginisty, het slagveld waar nog talrijke lijken liggen. Daarop besluit hij om een knekelhuis op te richten zodat die 130.000 Franse en Duitse soldaten een waardig graf krijgen en de familie een plaats heeft om te rouwen.

Met de steun van generaal Valantin, gouverneur van de versterkte stad, reist hij van 1920 tot 1932 Frankrijk en de wereld af op zoek naar de nodige fondsen. Van de talrijke steden en gemeenschappen die hebben bijgedragen is de naam of embleem te zien op de gevel.

Naar gelang kan de toren van het centrale gebouw gezien worden als een artilleriegranaat of als de heft van een zwaard dat in de grond steekt. Het is vandaag ook een symbool van de verzoening tussen Frankrijk en Duitsland. De nationale begraafplaats van Douaumont strekt zich uit over 14 ha aan de voet van het memoriaal. Er rusten 16.142 Franse soldaten, waaronder zes van de Tweede Wereldoorlog

Het was president Jacques Chirac die in 2006, op de 90ste verjaardag van de slag bij Verdun, het memoriaal voor de Franse moslimstrijders inhuldigde. De gedenkmuur voor de Franse soldaten van Joods geloof werd in 1938 ontworpen door architect Stern, inwoner van Verdun, en eert de talrijke Joodse oorlogsslachtoffers van de Eerste Wereldoorlog.

Voorbij de begraafplaats opnieuw op de D 913 langs het Memoriaal museum en het vernielde dorp van Fleury-devant-Douaumont, en dan terug bij de leeuw van Souville

➡ D 112 richting Verdun en kom zo bij het monument voor André Maginot

⬆ Afdalen naar de vallei van de Maas gaat vlot. Aan het kruispunt met de D 603 ➡ op rue de Fleury, richting CENTRE VILLE .

➡ D 630 of de avenue Maréchal Joffre. Ga door het park Japiot bij het rond verkeersplein, terug bij de start van de rit; la place de la Nation en le Monument aux Enfants de Verdun.

Praktische informatie

Office de tourisme du Grand Verdun

 Place de la Nation 55100 Verdun
 +33 (0)3 29 86 14 18
 <https://www.tourisme-verdun.com/>

Onderweg te zien

Mémorial de Verdun

 1, avenue du Corps européen - BP 60048
Fleury-devant-Douaumont
55101 Verdun Cedex
 +33 (0)3 29 88 19 16
 <http://memorial-verdun.fr/>

Citadelle de Verdun

 Avenue du Soldat Inconnu
55100 VERDUN
 +33 (0)3 29 84 84 42
 <https://www.citadelle-souterraine-verdun.fr/>

Accommodatie

Maison Mirabeau

 15 Avenue du Troyon – 55100 VERDUN
 +33 (0)7 87 13 82 11
 <https://lamaisonmirabeau.com/>

Restaurants

Mogelijkheid om te eten in Verdun

Fietsenmakers

Atelier Cycle

 48 rue du Pré Pommere – 55100 Verdun
 +33 (0)9 81 99 99 29
 <https://www.ateliercycle.fr/>

DE « SAMMIES » IN DE ARGONNE

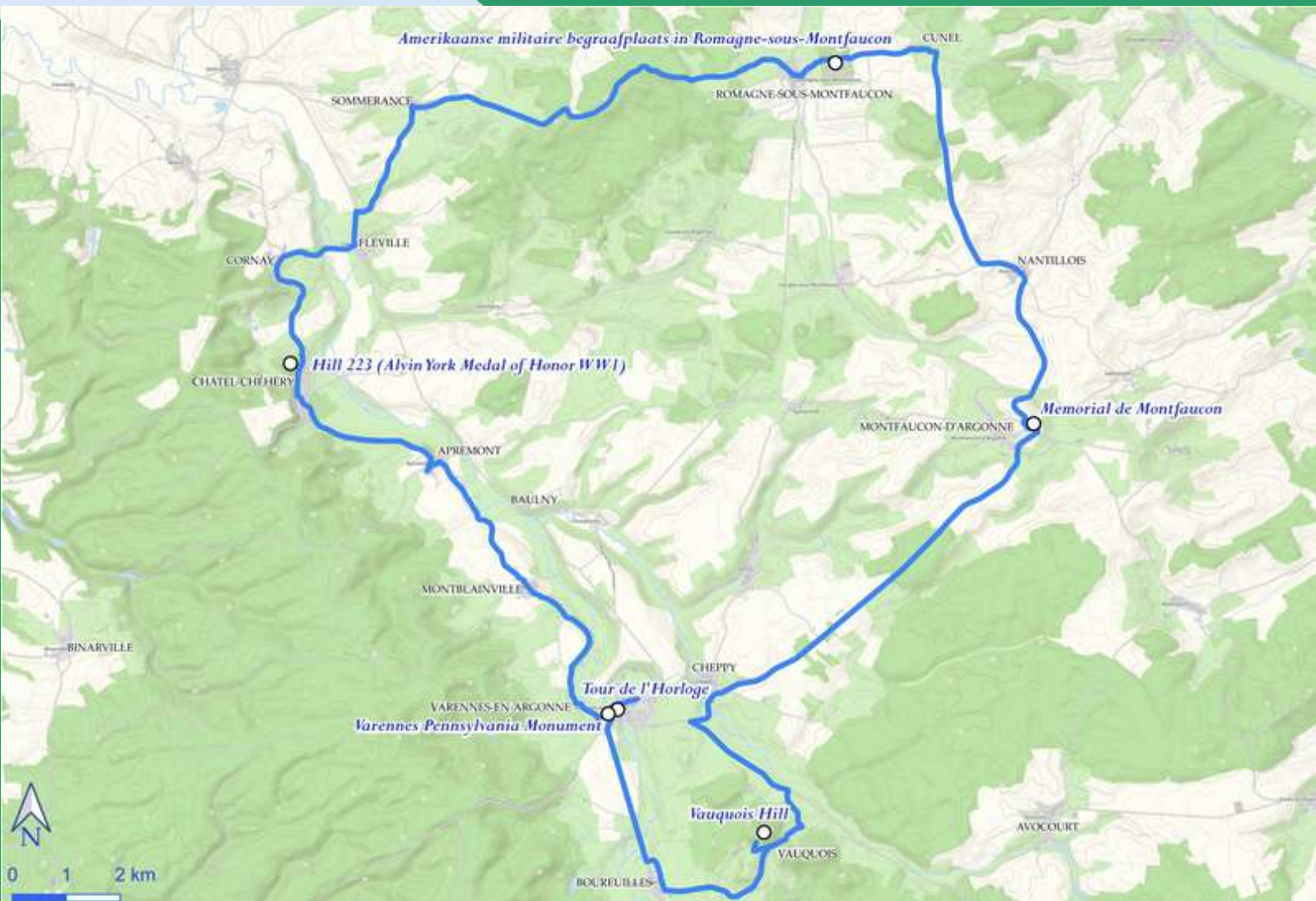
Een wandeling door de Argonne

 59 km

Routes en knooppunten
beschikbaar op Google Maps

Routebeschrijving

Het startpunt van deze rit is Varennes-en-Argonne. Dit dorp heeft een aparte plaats in de geschiedenis van Frankrijk, ligt aan de rand van het bos van Argonne en wordt doorkruist door de rivier de Aire. Tijdens deze verkenning van het Maasland ontdekt u typische Argonne-dorpen en plaatsen die emblematisch zijn voor de confrontaties van de Eerste Wereldoorlog, waar Amerikaanse soldaten hun sporen hebben verdiend.

Varennes-en-Argonne

In 1791 waren koning Lodewijk XVI en zijn familie quasi-gevangenen in Parijs. Een ontsnapingsplan bestond erin de grens te bereiken en de regimenten die hem trouw bleven te verzamelen om een contrarevolutie te ontketen.

Op hun vlucht wordt de koets van de koninklijke familie tot staan gebracht in Varennes, waar de koning formeel wordt herkend, aangeklaagd en teruggestuurd naar Parijs onder militaire escorte.

De voorstanders van de afschaffing van de monarchie zullen deze ontsnapping gebruiken om Louis XVI tot vijand van de revolutie te verklaren.

Ga naar de brug over de Aire om de Place Maginot te bereiken. Vanaf hier neemt u de D946 langs de Louis XVI straat.

Monument van de Amerikaanse staat Pennsylvania

Zoals zoveel andere steden werd Varennes tijdens de Duitse inval verwoest door brand en beschietingen. De 28ste Amerikaanse Divisie, met voornamelijk soldaten uit de staat Pennsylvania, slaagde erin Varennes te bevrijden op 26 september 1918. Waar het kasteel ooit stond, staat nu het imposante monument van de Amerikaanse staat Pennsylvania. Het terras biedt een prachtig panorama over de Aire-vallei.

Rij voorbij het Musée d'Argonne en volg verder de D 946.

Steek opnieuw de Aire over en verlaat daarna D 946.

Dan Aan het einde van de Chemin des Rosiers, route de Vauquois, of D 212.

Ga de rue Jules Pérot naar omhoog, tot aan de parkeerplaats en ga vandaar te voet verder naar de loopgraven. Uw fiets kan u vastmaken op de parkeerplaats.

La butte de Vauquois

Vauquois kijkt uit over de hele regio ten oosten van de Argonne en is daarom een belangrijke observatiepost die het gebied controleert. Met een ongehinderd zicht over de verbindingswegen naar Verdun en Sainte-Menehould beheerst de artillerie elke vijandelijke beweging. Op 24 september 1914 nemen de Duitsers Vauquois in en starten meteen met de aanleg van een uitgebreide verdediging.

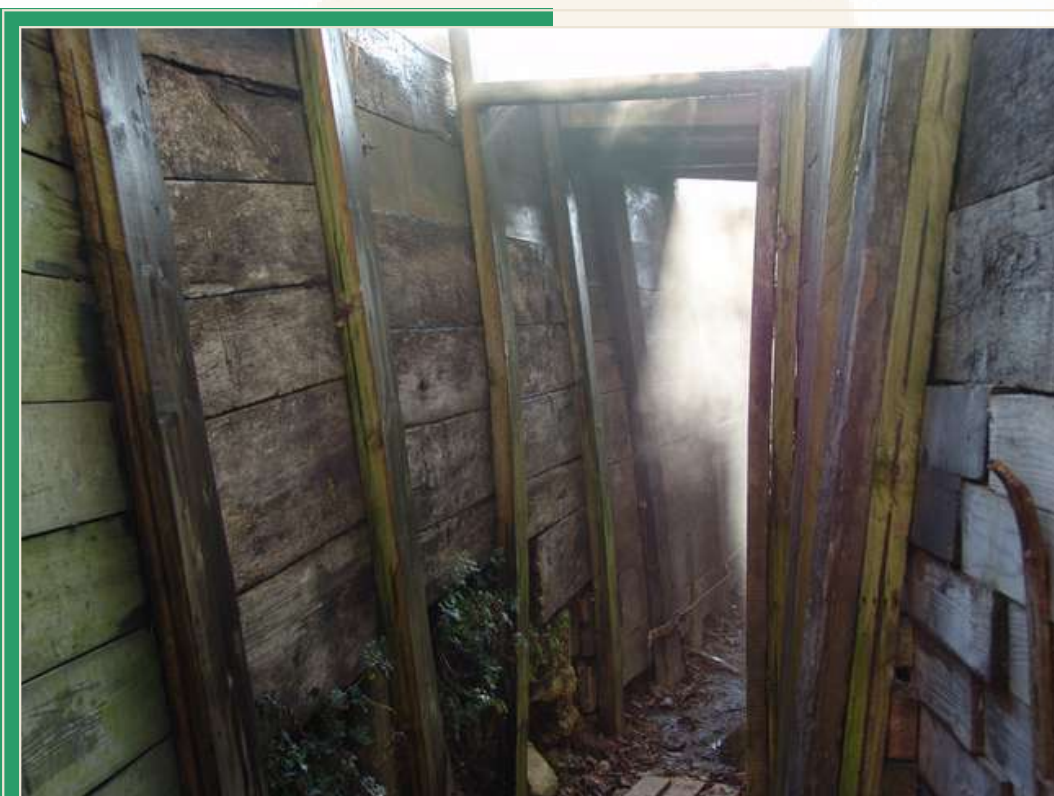
De Fransen voerden verschillende militaire operaties uit om de heuvel opnieuw onder controle te krijgen en zo het gebeid van de Argonne te bevrijden.

Na verschillende mislukte pogingen slaagde geen van beide partijen erin om de heuvel helemaal te veroveren. De loopgraven lagen te dicht bij elkaar om de artillerie in te zetten.

Een ondergrondse oorlog veranderde de heuvel vervolgens in een gigantische termietenheuvel met tunnels die soms tot 90 meter diep gingen.

De diepe kraters die nog steeds zichtbaar zijn, getuigen van het geweld van de 519 explosies, veroorzaakt door tientallen tonnen explosieven. Aarzel niet om vooraf te bellen voor een rondleiding, de vrijwilligers vertellen u graag over de geschiedenis van de heuvel.

Het monument van het 46ste IR getuigt van de genadeloze strijd tussen de Fransen en de Duitsers

Neem de rue d'Orléans, na uw bezoek aan de Vauquois-heuvel, en vervolgens de D 38 .

D 38 Varennes-en-Argonne

D 19 u Cheppy.

De toekomstige generaal Patton raakte gewond in de gevechten bij Cheppy, terwijl de toekomstige Amerikaanse president Harry Truman, een inwoner van Missouri, in dit gebied vocht..

Montfaucon toren

Ruïnes van de kerk in Montfaucon

U komt in Montfaucon d'Argonne bij het monument ter herdenking van de Amerikaanse overwinning in het Maas-Argonne offensief van 1918. Tijdens de openingsuren biedt de toegang tot het observatieplatform - na 234 treden - een prachtig panorama van het in 1918 veroverde terrein.

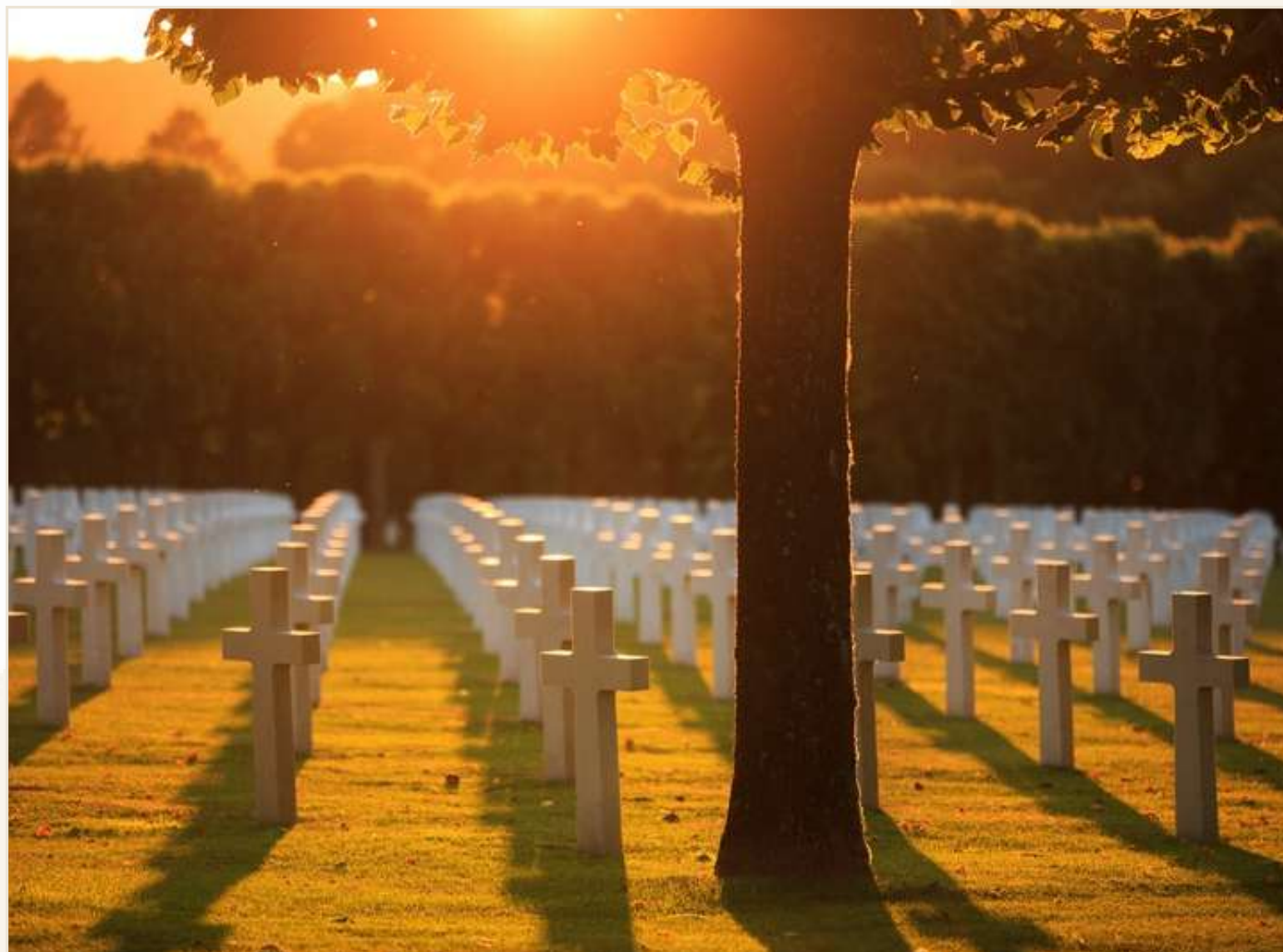
Neem de D15 richting Nantillois, ofwel via het pad achter de kerkruïne ofwel op de weg D15.

Naar Cunel

D 123 Romagne volg de wegwijzer: American Cemetery

Amerikaanse militaire begraafplaats van Romagne-sous-Montfaucon

In de grootste Amerikaanse militaire begraafplaats in Europa rusten 14.246 lichamen, waarvan velen omkwamen tijdens het Maas-Argonne offensief. De namen van 954 Amerikaanse vermisten, van wie de stoffelijke resten nooit werden teruggevonden of geïdentificeerd, staan gegraveerd aan weerszijden van de kapel op de top van de heuvel.

De kruisen, met een naam gegraveerd in gouden letters, eren degenen die de Medal of Honor ontvangen hebben. Het bezoekers- en interpretatiecentrum aan de andere kant van de heuvel brengt de verhalen van enkele soldaten aan de hand van archieven, foto's en films, en belicht het belang van dit beslissende offensief.

Freddie Stowers was de eerste Afro-Amerikaanse soldaat die de Medal of Honor, de hoogste onderscheiding van de Verenigde Staten, kreeg voor zijn moed in de Eerste Wereldoorlog. F-36-40

Frank Luke 'the Arizona Balloon Buster' is een piloot van het 27ste Amerikaanse Aero Squadron. Zijn 19 overwinningen maken hem de tweede meest succesvolle piloot van zijn land. A-26-13

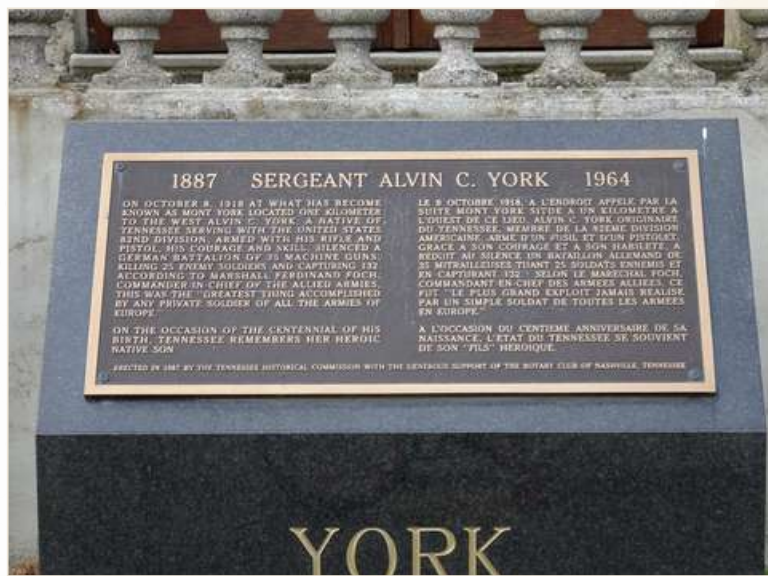
Verlaat de begraafplaats op de D123 richting de kerk in Romagne.

Bij het Monuments aux Morts steekt u de D 998 over en passeert u het lokaal kerkhof, waar u steeds op de D 123 blijft.

Bij Sommerance de D 4 richting Fléville
D 946 voor 500 m richting Fléville.

Bij Fléville verlaat u de D 946 om de D 4 richting Cornay te nemen.

Het bronzen paneel voor het gemeentehuis van Chatel-Chéhéry herinnert aan de wapenfeiten van soldaat Alvin York. Deze sluipschutter neutraliseerde een Duitse mitrailleurpost, schoot 28 vijanden neer en nam 132 soldaten gevangen. Hij werd bevorderd tot sergeant en later onderscheiden met de Medal of Honour voor wat de Franse maarschalk Foch omschreef als "de grootste prestatie ooit geleverd door een individuele soldaat".

D 42 richting Apremont s/Aire

Blijf op de D 42, passeer de kerk en gemeentehuis van Apremont en daal af naar de Aire.

D 42 richting Montblainville. De D 42 wordt nu de D 38a in het departement Meuse (55)

In Montblainville

Praktische informatie

Office de tourisme du Pays d'Argonne

📍 6 place de la République - 55120 Clermont-en-Argonne

☎ +33 (0)3 29 88 42 22

🌐 <https://tourisme-argonne-meuse.fr/>

Onderweg te zien

Les Amis de Vauquois

📍 Vauquois - 55270

☎ +33 (0)3 29 80 73 15

🌐 <https://butte-vauquois.fr/>

Accommodatie

Hôtel-Restaurant du Commerce

📍 1, rue de la Louvière - 55120 AUBREVILLE

☎ +33 (0)3 29 87 40 35

🌐 <https://www.hotel-restaurant-aubreville.com/index.php>

Usine de Consenvoye

📍 5 rue de la Boulonnerie - La Côte des Grands Prés
55110 - Gercourt-et-Drillancourt

☎ +33 (0)3 29 80 69 35

🌐 <https://alusine.com/>

Restaurants

Mogelijkheid om te eten in Aubreville (Hôtel du Commerce)

Fietsenmakers

Atelier Cycle

📍 48 rue du Pré Pommere - 55100 Verdun

☎ +33 (0)9 81 99 99 29

🌐 <https://www.ateliercycle.fr/>

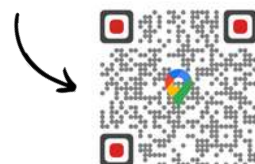
LES CÔTES-DE-MEUSE

Tussen oorlog en wijngaarden

 74 km

Routes en knooppunten
beschikbaar op Google Maps

Routebeschrijving

De Côtes-de-Meuse maakt deel uit van het natuurgebied Parc Naturel Régional de Lorraine, een schaars bevolkt gebied met boomgaarden, wijngaarden en een gevarieerde natuur, dat zich perfect leent voor deze leuke rit.

De kerk van Les Eparges is het beginpunt van die rit in lus.

Noordwaarts is de D 154 die de aansluiting maakt met de rit die aanvangt in Verdun. Volg de D 154 richting Haudiomont en Mesnil-sous-les-côtes.

Op het einde van die weg en het T-kruispunt de D 332 richting Verdun over 800 m

D 331 naar Hattonchâtel & Vigneulles les Hattonchâtel.

Verlaat hier de D 331 en volg in het bos een oude militaire spoorlijn, aangelegd door de Duitse genie.

Fosse d'Alain Fournier

De ondergrondse schuilkelders, die vrij goed bewaard gebleven zijn, geven aan dat u zich achter de Duitse linies bevindt. In de open plek staat het monument ter ere van It.

Alain Fournier wiens naam vermeld staat op de muur van het Pantheon in Parijs, in de lijst van de auteurs die zijn omgekomen tijdens de oorlog.

Terug op de D 331 naar Hattonchâtel

Op 1,4 km van Hattonchâtel gaat een veldweg, haaks op de D 331, naar Chaillon.

Niet geasfalteerd over 5,9 km, maar wel bruikbaar voor fietsers.
Blijf bij regen of na hevig onweer misschien toch op de D 331 naar Hattonchâtel, Vigneulles en daar de D 901 Chaillon

Ter hoogte van de mast met schotelantennes wordt het wegdek opnieuw perfect berijdbaar. Rij Chaillon binnen, ga door het dorp en volg de D 901 tot aan het gemeentehuis.

D 133 over 5 km

D 908, rij Heudicourt binnen, voorbij het gemeentehuis (Mairie) van Heudicourt

Rue du lac, volg de wegwijzer naar « observatoire ornithologique » en kom zo bij de grintweg, het parcours rond het meer « Tour du Lac » en volg dit tot aan de base nautique.

Meer van Madine

Behalve het beoefenen van verschillende watersporten biedt het domein van Madine eveneens verschillende vormen van logement, of je nu alleen reist of met een groep familieleden of vrienden

Blijf op het pad langs het meer tot aan de BAR DU LAC , verlaat hier, bij de ingang van de camping, het domein.

D133 naar Vigneulles.

D 179 naar Vigneulles

Op het rond verkeersplein

D 908 in de richting van Vigneulles over slechts 300 m. Verlaat in Vigneulles de D 908, neem nu de rue Raymond Poincaré

Terug op de D 179 naar Hattonchâtel & Site des Eparges

Na de oorlog hebben meerdere Amerikanen de wederopbouw van de verwoeste dorpen financieel gesteund. Zo is Miss Skinner, een Amerikaanse dame van een vermogende familie, bijzonder bekend. Ze ontfermde zich over het dorp Hattonchâtel dat haast totaal vernietigd was door het geweld van de oorlog. Zo betaalde ze voor een nieuw gemeentehuis, school, bibliotheek, kasteel en ook de bedeling van lopend water in het dorp. Om haar genereuze steun te herdenken en te eren is de hoofdstraat van het dorp naar haar genoemd.

Het dorp Hattonchâtel

Kasteel van Hattonchâtel

Volg niet langer de D 179, in Hattonchâtel, maar rij op de rue Miss Skinner tot huis met n° 4.

← In de richting van Saint Maurice & Fresnes en Woëvre. De afdaling vergt de nodige focus.

← D 908 in de richting van Fresnes. Bij regen of na onweer beter op de D 908 blijven rijden.

← D 215 Vieville-sous-les-Côtes. Volg de wegwijzer naar de Duitse militaire begraafplaats. De weg terug naar de D 908 ligt er wat ruw bij, is niet bestraat, maar wel bruikbaar.

← Na 500 m op de 908 naar de Duitse militaire begraafplaats van St-Maurice s/ les-Côtes.

← Bij de plaatselijke fontein en bron, neem de rue Deuxnouds of D 101 omhoog naar het kruispunt.

→ D 332 Saint-Rémy-la-Calonne & Site des Eparges

→ D 154 Les Eparges & Site des Eparges

→ D 113 Combres-sous-les-Côtes. Op de zuidelijke flank van de heuvelrug van Les Eparges bouwen de Duitsers talrijke schuilplaatsen. Deze waren aangesloten op de overige schuilbunkers via tunnels.

→ Neem, weg van de D 113, de rue de Muzy et kom zo bij het Domaine de Muzy. Neem hier de tijd om de familie Liénard te ontmoeten en hun wijnhuis te leren kennen! Ze zullen u met genoeg hun bekende schuimwijn laten ontdekken !

Le Domaine de Muzy

D 203 naar Trésauvaux

D 203 Les Eparges & Site des Eparges

D 203 A Crête des Eparges

La crête des Éparges

De heuvelrug van Les Eparges ligt in een oost-west as, met steile flanken die moeilijk te beklimmen zijn. Vanop 346 m hoogte levert deze locatie de controle over de vlakte van de Woëvre. Voor beide kampen is deze heuvelrug van strategisch belang.

Met als doel de Fransen in de regio van Verdun volledig te omsingelen hadden de Duitsers op 14 september 1914 Les Eparges ingenomen en graven opeenvolgende loopgraven om deze positie oninneembaar te maken. Na drie maand van verschroeiende gevechten slagen de Fransen erin om het centrale punt van de heuvelkam te heroveren.

De Duitsers houden evenwel het punt X , op de rand van de kam, nog in handen. Na de bovengrondse stormloop volgt een ondergrondse oorlog. De talrijke kraters getuigen vandaag van de mijnschlag die hier plaatsvond. Het is pas na de Amerikaanse overwinning bij Saint-Mihiel dat de heuvelkam in september 1918 helemaal kan worden ontzet .

Nog voor het hoogste punt van de klim is, bij een open ruimte, het monument van de 106de regiment goed te zien. De grimmige afbeelding van schedels en handen die naar de rand van de loopgraaf rijken verwijzen naar de vreselijke ervaring van de gesneuvelden.

Aan de voet van de heuvelkam ligt de Franse nationale begraafplaats voor 2960 gesneuvelden.

Daal na het bezoek aan deze merkwaardige site voorzichtig af, over de waterloop. Bij de originele mijlpaal van Michelin op de D 154 is de lus gereden!

Praktische informatie

Office de tourisme Coeur de Lorraine

 Rue du Palais de Justice - 55300 Saint-Mihiel
 +33 (0)3 29 89 06 47
 <https://www.coeurdelorraine-tourisme.fr/>

Onderweg te zien

Domaine de Muzy

 3 rue de Muzy
55160 Combres-sous-les-Côtes
 +33 (0)3 29 87 37 81
 <https://www.domainedemuzy.fr/>

Accommodatie

Hôtel-Restaurant du Lac de Madine

 22, rue Charles De Gaulle 55210 Heudicourt-sous-les-Côtes
 +33 (0)3 29 89 34 80
 <https://www.hotel-lac-madine.com/>

Restaurants

Mogelijkheid om te eten in Heudicourt-sous-les-Côtes, Hattonchâtel.

Fietsenmakers

Atelier Cycle

 48 rue du Pré Pommere – 55100 Verdun
 +33 (0)9 81 99 99 29
 <https://www.ateliercycle.fr/>

CONTACT

 Agence de Développement
Touristique de l'Aisne, 71 avenue
Maréchal Foch, 02000 Laon.

 Christelle Clément

 +33 6 04 09 55 74

 c.clement@aisne-tourisme.com

 www.aisne-tourisme-pro.com
www.jaimelaisne.com
www.randonner.fr

 Agence de développement et de
réservation touristique, 54, rue
Saint-Fuscien, 80 000 Amiens.

 Léa Manot, Jérôme Chauchard.

 +33 3 22 71 22 71

 l.manot@somme-tourisme.com
j.chauchard@somme-tourisme.com

 www.somme-tourisme.com

 Pas-de-Calais Tourisme, Route de
la Trésorerie - 62126 Wimille.

 Benoît Diéval

 +33 3 21 10 34 60

 benoitdieval@pas-de-calais.com

 www.pas-de-calais-tourisme.com

 Meuse Attractivité, Centre d'affaires
Cœur de Meuse - ZID Meuse TGV
F-55220 LES TROIS DOMAINES.

 Armel Guénec

 +33 3 29 45 78 40

 a.guenec@lameuse.fr

 www.lameuse.fr

Vind alle routes op
<https://bit.ly/3SAJFls>